

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre 5 K — f.
Negyed évre. . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:

3 hasábos petisor egyszer
18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 52. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Zrinyi emlékoszlopa mellett.

Lezajlott az ünnepély, amely Zrinyi Miklósnak, a nagy hadvezérnek és nagy költőnek emlékét szentelte meg.

Csáktornya városa, a Muraköz derék népe büszkeséggel emlegetheti meg azt a napot, amelyen az emlékoszlopot leleplezte; lelkesedéssel állhat meg Zrinyi képe előtt, mert varázsosan szép és lelkesítő volt az ünnepség minden mozzanata s nemesak a vármegyében, de az egész országban viszhangot keltett Muraköznek hazafias ünnepe.

Zrinyi Miklós emlékoszlopához szált ezen a napon a hazafias kegyelet; a gondolat visszaröppent a múltba, a törökverő hős korába, aki bajvivó szablyával és pennával egyaránt szolgálta nemzetét.

És Zrinyi Miklós nagy alakja, az emlékezetét felmagasztaló hazafias ünnep lelkesítő hatása alatt megnyitk a szívek. A Zrinyi szoborra koszorut, virágot tölgyfalombot borított az utódok kegyelethe; felmagasztalta Muraköz nagy fiát s mikor a lelkesedés lángja magasan lobogott az emlékoszlop mellett, annak fénye átragyogott a Dráván tulra is, melegségét megérezte az egész ország, amely tudomást vett arról, hogy Muraköz népe lélekben magyar; hogy a határokon éber őrség vigyáz a nemzeti érdekekre.

Ennek az ünnepélynek megkapó momentuma a nép lelkesedése volt. Azé a horvát ajku népé, amely magyarnak vallja magát s dalaiban, meséiben, hagyományáiban századok múlva is megőrizte Zrinyi Miklós emlékezetét.

Felvonult a nép nemzeti színű zászlók alatt. Virágot hozott s az ősz tölgyek ágai-ból font koszorut tett az oszlop talapzatára. Azokról a tölgyfákról szedte a lombot, amelyeket ereklyeként őriz ma is, mert úgy tartja a néphit, hogy azok alatt halt meg a hős korai halállal.

És körülállta a szobrot a nép, amely századokon át megőrizte lelkében az emlékezetet s a jövőben meg fogja őrizni az emlékezet oszlopát.

Azok a nemzeti zászlók, amelyek alatt ezek álltak sorfalat; azok a virágok, a melyekből Muraköz koszoruit fonták, azok a tölgyfaágak, amelyeket Muraköz áldott földje nevelt, megadták a választ a Dráván

tulról a muraközi néphez intézett kérdésekre.

»Magyar vagyok, az is akarok maradni.«

Álljon az oszlop időtlen időnkig. Legyen látható jele a hazafias érzésnek, a hazaszeretetének s a hős emlékezetéből fakadjon lelkesedés, egyetértés, testvériség.

Állja körül az oszlopot mindenkor Muraköz hazafias népe s az a turul madár, amely kiterjesztett szárnyakkal lebeg Zrinyi képe fölött, legyen jelképe annak, hogy a nemzeti szellem őrt áll a Muraközben.

A lélekemelő ünnepélyről szóló részletes tudósításunk alább következik.

Csáktornya város hazafias közönsége országos ünnepé varázsolta június 12-ikén a Zrinyi oszlop felavatási ünnepélyét, amelyen a magyar tudományos akademiát dr. Wlassics Gyula akadémiai alelnök, a Kisfaludy-társaságot Berezik Árpád miniszteri tanácsos, a Petőfi társaságot Herczegh Ferenc elnök, a történelmi társulatot dr. Sebők Zsigmond és ifj. Reisig Ede képviselték.

Szép számmal volt képviselve Hertelendy Ferenc főispán vezetésével a vármegye törvényhatósága, melynek soraiban Csertán Károly alispán, Dervarics Ákos, Oltay Guidó, Hajós Mihály, Malatinszky Ferenc, Kolbenschlag Béla, Darnay Kálmán díszmagyarban vettek részt.

Képviselve voltak Nagykanizsa és Zalaegerszeg r. t. városok, különböző megyei testületek és hatóságok, az összes helyi hatóságok és testületek.

De ami kiváló fényt vetett az ünnepségre: ez Muraköz horvát ajku népe volt. Ez a derék, hazafias érzelmű nép több községből valósgos nemzetiszín zászló erdővel vonult fel az ünnepség színhelyére s mindenképen tüntetett hazafias érzelmével.

És megjelent a zágrábi magyarok küldöttsége is, kiket az egybegyűlt közönség lelkes ovációval fogadott.

Ünnepi mise.

Az ünnepség reggel 9 órakor a csáktornyai óvár udvarán felállított díszes sátorban ünnepélyes misével kezdődött, amelyet Kecksés Ferenc esperes-plebános fényes segédlettel tartott.

Az isteni tiszteleten a vár tágas udvarában helyezkedtek el a különböző testületek és hatóságok, a muraközi községek küldöttei zászlósan s jelen volt úgy a misén, mint az egész ünnepségen a Csáktornyan állomásosó uhánus osztály tisztikara is.

A szobor felavatása.

Óriási közönség gyűlt össze a szobor előtt elterülő térségen, mire a küldöttségek a miséről oda érkeztek.

A szobor gyönyörű helyen van; háta mögött a zöld levélhullámokba temetkezett óvár, másfelül messze elterülő rétség, előtte pedig a szépen fejlődő város.

A teret csinosan rendezték, vasráccsal bekerítették, gyönyörűen parkirozták.

A szobor Szász Gyula szobrásznak, vármegyénk szülöttének, kitűnően sikerült műve.

Az emlékmű nyolcz meter magas, művészi kivitelű oszlop, haraszi kőből faragva, a tetején bronzba öntött turulmadár kiterjesztett szárnyak-

kal, lantot és kardot tart karmai között; az oszlop alsó részén egy meter átmérőjű, bronzba öntött féldombornú, Zrinyi relief-mellképe, alatta „Gróf Zrinyi Miklós a költő és hadvezér“ van a kőbe vésvé; lejjebb a Zrinyi-cimer, alatta bronz szalagon „Ne bántsd a magyart!“ Az emlékkő hátsó oldalán Zrinyinek nagy költői művéből, a Zrinyiászából, Zrinyit mint költőt és hadvezért jellemző, következő mondás van a kőbe vésvé: „Híremet nemesak keresem pennámmal, hanem rettenetes bajvivó szablyámmal“.

A felavatási ünnep a dalosok énekével kezdődött, mely után dr. Wlassics Gyula mondotta el nagyszabású emlékbeszédét, miután előzőleg az oszlop talapzatára helyezte a magyar tudományos akadémia koszoruját.

A nagy hatást keltett beszéd:

Wlassics Gyula emlékbeszéde.

Mielőtt a szöszékre léptem, koszorut helyeztem az emlékműre a Magyar Tudományos Akadémia nevében és megtisztelő megbízásából, mely háláját és kegyeletét küldi Zrinyi halhatatlan szellemének.

Emlékből új erőt, új biztatást és áldást kér, hogy e nemzet értelmiségének munkája folyton megújuló dicsőségre vigye a magyarnyelvű tudomány, költészet és irodalom diadalát.

E koszoru is egyik jelképe annak, hogy ünnepünk itt a Dráva partján, a Zrinyiek ősi várában, nemesak e megyének, de a hazának is ünnepe. Részt kíván ebből a nemzet minden hí fia, a ki átérteni és átérzeni tudja annak a szent kötelemnek erkölcsi hatalmát, mely a mult nagyjainak emlékét a nemzet jövőjéig nagyságához fűzi.

Az pedig, hogy az én szavam és nem az irodalomtörténet ihletett buvárának szava hangzik e szöszékről, jelképe annak, hogy a megye és város hí ragaszkodásában és rajongó szeretetében nagy Zrinyijének emléke iránt elsősorban a magáénak tekinti ez ünnepet. Ezért szólítottak engem, e megye szülöttjét e szöszékre. E megye földjén élttem ifjúságom legszebb éveit. Itt szőttem reményeim, törekvéseim álmait. Itt az önök polgári erényeiben tanultam tisztelni és becsülni a munkát. Az önök szeretete és bizalma mint jó szellemem kísért utjaimon. Barátságuk, mint védőszárny lebegett pályám gyakran küzdelmes utjain. Vajha ezeknek a gyöngéd szalagnak a varázsa oly erőt adna ajkaimra, hogy méltón fejezhessem itt ki, Zrinyi emlékoszlopa előtt azt a gondolatvilágot, mely elménket átjárja, megtalálhassam az igazi hurját annak az érzésvilágnak, mely szívünket rezgésbe hozza.

Zrinyi nemzetségének, nevének tündöklése beragyogja elménket, fölemeli szívünket. Az ő alakja a nemzet kiválasztottjainak ama sorához tartozik, a kiknek egyéni érdeme a nemzet összességének értéke. Egyéni dicsősége a nemzeti közművelődés soha el nem muló dicsősége. Azok közül való ő, kiknek emlékezte élő fohász köztünk. A Zrinyi név történelmi erő. Erő, mely időtlen időnkig újra és újra föltámad minden nemzedék agyában. Érzés, mely áthevit minden nemzedéket, mely nagy előkert, nemzeti ideálért küzd.

Költészetében, hadi és politikai irataiban a nemzet lelke szólalt meg. Hadvezéri erejében a nemzet veleszületett bátorsága, harcra készségei, férfijelében a nemzet lovagiassága, őszintesége, nemes fölfogása, önbizalma tündökölt.

„Hősi kardja példát ad, költői lelke példát ír“ jegyzi föl róla az irodalomtörténet. Szemlé-

jük a példaadás nagy tetteit. Elmélkedjünk a példaadás gondolatain.

Ez emlékoszlop varázsa nyissa föl előttünk eszméinek és alkotásának világát.

Keressük az aranyfonalat, mely hősi életét összeköti a nagy célokkal, a melyeknek szolgálatába adta minden erejét. Keressük fejlődésének mozzanatait, melyek a költő, író gondolatvilágát a hadvezér és államférfi tetteivel oly ritka összhangba olvasztják.

Nemzetiségének ragyogó történeti multja, az első gyermekkorai behatások lelkébe lehelték a harci dicsőség szomját. „Nagyobb kötelesség harcolni a hazáért, mint a muzsát szolgálni“ e jelszó sokszor fordul elő irataiban. Költészetét is harci eszköznek tartja, mellyel kortársainak hadi vitézségét a haza védelmére, a haza föl-szabadítására, a haza függetlenségére új lelkesedésre akarja élesíteni.

Már gyermekkorában itt a csáktornyai várudvarban fogant meg lelkében a harci dicsőség ihlete. Atyja, az egész valójában nemes és bátor György lehelte bele a harci tűz melegét. Róla jegyzi föl, hogy „nem egy öreg fegyveres szolgáló fejedelemből illő dolog, a mely hiányzott volna belőle“. Őseinek nagy hagyományai natalmukba ejtették a fogékony ifjú elméjét és szívét. Magyarul és horvátul dalban és regében hallotta dicsőíteni a Zrínyi nevet — mondja róla a történetírő — s nem egy öreg fegyveres szolgáló lehetett, a ki nagy ősenek, ama régi szebb idők főbajnokának csodás tetteiről élő krónikás volt.

E nagy tettek hagyományai képezték első sorban katonává. „Magyar vitézeknek dicsőséggel földben temetett esontjai — írja ő maga — s azok nagy lelkének umbrái nem hagynak nekem aludnom . . .“ Megjelennek álmaiban is az ősök s így szólunk hozzá: „Ne keresd a gyönyörűséget, látod-e romlott hazánkat, melyet mi annyi vérontással, verítéssel és untalan fáradtsággal nyertünk és sok száz esztendeig megtartottunk, követd az mi nyomdokunkat, ne szánd fáradtságodat, ne szánd véredet, ne szánd életedet. Ezekkel az ösztönökkel serkentenek — ugymond — nyugodalmamba.“

A hatalmas harci erő nyilatkozik meg epikai költészetében is. Ha fölrázó gondolatokat, a viharzó érzések világát festette: ott volt igazán nagy. Epikára termett. Ott ragad meg, a hol széles vonásokban rajzolja meg époszáinak méreteit. Nem a verselés finomsága, a nyelv bája, vagy dallama emelik költészetének szépségét, de a tartalom ereje és a szerkezet hatalmas arányai. Az erőteljes hang az ő hangja. Ez katonás, harcias lelkének költői színe és zamatja is.

A csáktornyai vár harci emlékeinek, a nagy családi hagyományoknak hatása volt az a termő réteg, mely nagyra nevelte azokat a magvakat, melyeket a biboros gyámja, Pázmány Péter által vezetett humanisztikus nevelés és oktatás hintett az ifjú lelkébe. Ez a nagy gondolkodó és nagy diplomata, ki »tudományosabb és magyarabb« volt mindenkinél, kiváló gondot fordított Zrínyi Miklós és testvére, Péter, a későbbi bécsújhelyi mártír nevelésére. Ott, a biboros főpap udvarában, a szellemi és politikai élet minden szála összefutott. Ott látta Zrínyi Miklós a század vezető embereit. Ott szívta lelkébe a század mozgató eszméit. Ott közelben szemlélhette a nagyesszű államférfi messze kiható terveit, töprengéseit, egyházi és államférfi működését. Ott vált lelke fogékonnyá a világot mozgató erkölesi tényezők iránt. Az irodalom, a művészet tiszteletének, a lelki szükséglet finomságainak ott nyitotta meg elméjét. Ott emelkedett annak tudatára, hogy a hazának ügyeit sem politikai, sem szellemi vonatkozásaiban nem szabad elszigetelt, szűk látókörből fölfogni, hanem az európai közviszonyok magaslatára kell emelkedni. Ott látta, hogy az igazi meggyőződés szolgálatában minő eredményeket lehet elérni a szellem fegyvereivel. Ott látta, hogy az ország primása, ki lelkének szent hevéletében a katolicizmus helyreállításában hitte az Isten kiengesztelését és a nemzet jövőjének biztosítását, hány-szor támogatta a nádorral szemben is a protestáns erdélyi fejedelemséget csak azért, mert ezt a magyar nemzeti eszme követelte.

Mindezek a benyomások megfogamzottak az ő lánglelkében. Ennek lehet tulajdonítani, hogy oly erős érteke volt az erkölesi tényezők iránt. Senki sem tulajdonított az erkölesi tényezők horderejének nagyobb súlyt, mint Zrínyi Miklós. Senki sem foglalkozott többet irodalmi munkáiban is a »hadviselés moráljával«, mint ő. Seh-

sem hallotta annyit, mint Pázmán udvarában, hogy a magyar megromlott, Isten haragjában alázza meg, Istent ki kell engesztelni. Ez vált époszáinak is alapeszméjévé.

Mennyire ez volt a kor urakodó eszméje, legfényesebben bizonyítja, hogy az 1546-iki törvények II. cikkelyében az országos rendek kimondták, hogy a magyar nemzetet büneiért haragjában veri a megbántott Isten.

Mikor Zrínyi Miklós férfikora delén békét, türelmet hirdet a különféle vallásuk között, midőn a közös ellenségek ellen összetartásra buzdít minden magyart, talán akkor váltotta ki lelkéből annak a példának a hatását, a melyet a katolikus hitnek igazi apostola, Pázmán adott, midőn az erdélyi protestáns fejedelemséget a magyar állam nagy nemzeti érdekéből támogatásra találta méltónak.

Mély hatással volt Zrínyi lelkére olaszországi tartózkodása is. Az olasz költészet, irodalom és művészet varázsa alatt állott. Csak ugy tanulmányozta Tassot, Ariostot, Marinit, — mint Machiavelli politikai és hadi iratait.

És tanulmányozta eredménnyel. Költői lelkét magas szárnyalásra keltette a »La gerusalemme liberata.« Aristótól utmutatást vesz az Obsidio Szigetiana nagy epikus. Itt, a klasszicizmus megszentelt földjén újra és újra élvezi az Iliast és Odisseat, Homért és Virgiliust, a nagyszombati tartózkodásból is e régi ismerőseit. Mindezek hatása ott van a nagy epepeában, mely fényes példája annak, hogy nem vesztett eredetiségéből, költői egyéniségéből semmit sem az által, hogy komolyan tanulmányozta az epepea törvényeit, melyeknek hódolt a világirodalom minden nagy éposza.

Politikai és hadtörténeti munkáit nemesak a széppróza, de a tartalom fajsúlya dicséri.

A hazafias bánat kesergő hangja szólal meg nagyjelentőségű politikai irataiban. De ez a hang nem a mélabús tépelődés boruja, mely sokszor elfogja a magyar szívet. Ő nem arra akarja hangolni a magyart, hogy mélabús tépelődéssel, elzárkózottsággal a mulandóság emlékein töprengjen. Ellenkezőleg, ő tettet, munkát követel a magyar fajtól, a midőn fölkiált: „Nem kell az idegen népek vitézségét tagadni, sem segítségüket megvetni, de elsősorban a magyar lánsson dolgozhoz a maga érdekében . . .“

„Elfutunk? — kérdezi — nincs hova.“ „Sehol Magyarországot föl nem találjuk, senki a maga országából barátságunkért ki nem megyen, hogy minket elhelyeztessen belé, a mi nemes szabadságunk az ég alatt seholy sines, hanem Pannóniában. Itt nekünk vagy győznünk kell, vagy meg kell halnunk.“ E végszavakban mintha a „Hazádnak rendületlenül“ lángszavai szólal-nának meg.

Munkát, fáradtságot, kitartást követel. Szemébe vágja bátran az akkori nemességnek, hogy pattog és kevélykedik a nemesi titulussal, de annak a megbizonyítására semmit sem cselekszik. Az ifjak haszontalanul élnek. Mit tanulnak? Innya. Mit többet? Pompáskodni, egy mentét arannyal megprémeztetni, egy kantárt pillangókkal megoifráztatni, egy forgóval, egy varrott lödönggel piperkedni, paripát futtatni, — egy szóval esküdni, hazudni és semmi jót követni. Senki nem tanul jó tudományt, senki nem léssen zarándokká, hogy láthasson, hallhasson, tudhasson abból hazájának szolgálni.

A »hadi mesterségben« is hiába akarták ellenesei ráfogni, hogy hősiük csak portyázó hadak ötletes vezére volt. Nem volt annak a kor-nak tudományosabban képzett hadvezére. Hisz Vegetiustól Machiavelli-ig könyvtárában volt minden kiváló katonai munka. Ő az, a ki szü-net nélkül hirdeti irataiban, hogy a török erővel le nem győzött volna bennünket, ha tanultabbak és fegyelmertebbek vagyunk.

A ki annyit tanult, annyit buvátkodott, a ki nem is a nyilvánosság számára, de a maga okulására annyi hadtudományi és egyéb tudományos dolgozatot készített, az nem tanulatlan portyázó vezér, mint tudatlan és igazatlan ellenfelei állították. Az, a ki, míg a fővezér tétlenül nézte, hogy esik el Érsekújvár, hadat szervez, győzelmet arat a törökön a Szávánál, itt a Muraközben, Buda mellett, Esztergomnál, Érsekújvárnál, Ujvárnál: az elsőrangú hadvezérek egyike volt. A ki a híres 1664-iki téli hadjáratban megrohanta a horvátországi törököt, az eszéki hidat szétrombolta, bevette ennek erődítményét, a hid fölégetésével a szultán összeköttetését a hódolt területtel megszakította, a kit kitüntetéssel hal-

moz el a pápa és a császár, külföldi fejedelmek, a francia és spanyol király üdvözlő leveleket irnak hozzá, Regensburgban diadalkörmeneteket tartanak és ilyen körmenetektől visszhangoznak itt e szomszéd stájer hegyek: az hős és hadvezér volt a hadvezérek legelső fajából, kiról lepattan-nak a hírhedt gunyöröpiratok szidalmi.

Egy jeles katonai író állítja róla, hogy ha Zrínyi Miklós egy nagy nemzet fiának születik, föl-lépésével tán halomra dönti a metódizmus hadi művészetét s neve mint hadtudományi remek-író, ma világszerte ismeretes lenne. Az elfogul-tatlan katonai írók azt állítják, hogy katonai tétéleinek legnagyobb része ma sem évült el.

Költő, író, hadvezér és államférfi volt. Mint költő a művészet színvonalára emelte az epikai költészet tüzét. Mint író tanította a nemzetet tanulásra, ápolt fajszeretetét és hirdett egye-temes műveltséget. Senki irataiban és egész éle-tével élesebben ki nem dombortotta kortársai közül, hogy a magyarságnak az európai műveltsé-g közösségében értelmi erejének önálló faj-súlyával kell beilleszkednie. Szellemi és anyagi erejének tartalmával az európai műveltség közös-ségében a magyarságnak számot kell tenni, ha a magyar itt, Pannóniában, élni akar. Senki sem adott fényesebb példát, hogy nem kell elbiza-kodni a természeti öserőben, de tanulni kell minden nemzettől, föl kell szívni a haladó kor szellemét és azt át kell teremteni a nemzeti művelődés történeti hagyományába.

Ő, a ki költőnek született, a nagy mesterek-től tarulta az epika törvényeit, elmerült a klasszi-kus és reneszánsz-korbéli nagy költők reme-keiben.

Ő, kit hagyományai és képessége hadvezérré teremtettek, az adatgyűjtő pontosságával dolgo-zott a hadviselés mesterművein.

Ő, kit születése ültetett már gyermekkorában a főispáni székekbe és családi hagyományainál fogva is várományosa volt a horvát báni székek: ernyedetlen szorgalommal buvárolja kora leg-nagyobbjainak politikai iratait.

Megtanította a nemzetet az erkölesi tényezők becsülésére. Kis nemzeteknek ez a talizmánja. Az a gondolat gyakran jelenik meg irataiban, hogy a magyar ne támaszkodjék másra, önereje legyen oly nagy, hogy megállhasson . . .

Aki a Zrínyiásban elmerült, ott látja az erkö-lesi erő apoteozisát, hisz a szigetvári nagy hősből mutatja be, hogy az aránylag kis anyagi erőt mire képes felhatványozni az erkölesi erő csodás ereje.

Nem kiméli meg a nemzetét attól, hogy hibára is figyelmeztesse. Nem hizeleg a nemzet gyen-gének. Sokkal erősebb egyéniség, hogysem a hízegésnek kis lelkekhez méltó fegyveréhez nyulna. Nincs megelegetve kortársaival, rene-szánszát emlegeti a magyarnak. A »poéta vates« ihletett szeme látta talán már előre, hogy mi-ként fog elernyedni a magyarság a XVIII. században. Servitusnak tekinti a magyar a fe-gyelmet, — kiáltja nemzetéhez. — És bizony ez is nemzeti fogyatékosságunk.

Csupa tanulság, csupa okulás hősiük élete. Kitz maga elé nagy célt. Életét veti azért latba. De nem látja célja megvalosulását, nem látja a haza föl-szabadulását az idegen járom alól, nem éri meg a nemzet újjászületését. Csüggedésbe mége merül el. A távol jövőbe vetett nagy hittet, nagy erkölesi erővel küzd, mint minden nagy lélek, a ki nem törődik kortársainak kies-nyes félreértéseivel, gunyolódásaival, — lan-kadatlanul követi a fénylő esillagot, mely utján vezetési és bizik ügye tisztaságában, jóságában és nemességében.

Előkelő kortársainak irigysége, meliözése a nádorságnál, melyre senki nála méltóbb nem volt, meliözése a hadviselésnél, mert önálló, nagyarányú hadvezetésre, melyre teremtve volt, sohasem alkalmazták, nem csüggesztették el. Ha fájt is ez lelkének, ha élete utolsó szakában »sokszor megnövelte könnyhullása a Drávát«: sohase feledkezett meg arról, hogy a hazát nem-esak akkor kell szeretni és a hazáért dolgozni, ha elismerés, a dicsőség fénye veszi körül a hőst, de akkor is, ha félreértik, ha félretolják, mert a haza nem az irigyek, nem az ósárlók, még nem is a kortársak összessége, de a törté-nelmi mult hagyományainak szent kapcsolata ez

a nemzet jövőjével, melyért a legszebb erény ha kell, az önfeláldozás.

Egy nagy intelem Zrinyi élete, történelmi alakja arra is, hogy azoknak a népeknek, melyeket a sors Szent István koronájának védőszárnyai alá helyezett: *eszmékben és törekvésekben, hazafiúi érzésekben egyesülnök kell.* »Itt győznöd, itt halnod kell«, mondja Zrinyi Miklós. Ugy van. A magyar szent korona területén kívül nincs mit keresnie egyik népfajnak sem.

Szent István koronájának határain túl találhatunk másnyelvű honfitársaink fajrokonokat, de azt az alkotmányt, szabadságot, jogegyenlőséget és ha a *testvériség jobbát tartjuk egymás kezébe*, azt a jóllétet nem fogják megtalálni sehol. Ha mi erősen fogjuk egymás kezébe a békejebbot: ez oly erőt és hatalmat jelent, mely tiszteletet parancsolt a multban és tiszteletet fog parancsolni a jövőben. Ha mi önmagunkon tudunk diadalmaskodni: akkor rajtunk nem fog diadalt aratni egy nép sem a világon.

»Senki sem volt jobb horvát Zrinyinél és senki sem volt magyarabb Zrinyinél.«

Mindenható Isten, add azt, hogy Szent István koronájának népei megértsék egymást balsorsban és békében.«

— — A beszéd közben nem egyszer tört ki a lelkesedés, mely végezetül szünni nem akaró éljenzésbe olvadt.

Majd a küldöttségek a kordonon kívül szorongó horvát nép közé mentek, ahol *Lisziák* Lajos kotori plébános horvát nyelven méltatta a nagy nap kiváló jelentőségét.

Az emlékoszlop megkoszorúzása.

Egyik legmeghatóbb jelenete volt az ünnepségnek a szebbnél-szebb koszorúk elhelyezése. A Kisfaludy-társaság koszoruját Berezik Árpád, a Petőfi társaságét Herczegh Ferenc tette az oszlopra.

Koszorut helyeztek az emlékoszlopra a történelmi társulat, Zalamegye közönsége, Zalaegerszeg és Nagykanizsa r. t. városok közönsége, a muraközi papság, a zalaegerszegi, nagykanizsai főgimnázium, a nagykanizsai felső kereskedelmi iskola, a zalaegerszegi és nagykanizsai irodalmi és művészeti kör, Csáktornya: a község, a ker. nőegylet, izr. nőegylet, izr. hitközség, kereskedelmi kaszinó, ipartestület, a kereskedő ifjak egylete, a tanítóképző intézet ifjusága, az iparos ifjak köre. Továbbá Légrad közönsége, a perlakiak, kiknek díszes koszoruját a nemzeti zászló alatt két horvát menyecske vitte. Kitört a lelkesedés, mikor a zágrábi magyarok küldöttsége megjelent; a zászló és koszoru mellett két apródnak öltözött kis fiu haladt; a küldöttség szónokája rövid, de lelkes beszédet tartott. Megható volt a zrinyfalviak koszoruja; a zrinyfalviak azoknak a vén tölgyfáknak a lombjaiból fontak koszorut, amely fák alatt Zrinyi Miklós vére elfolyt s a koszorut az ottani tanító lelkes beszéde kíséretében tették az oszlopra.

A koszorúzás után Margitai József, a végrehajtó bizottság elnöke, akinek orozslán része van a szobor létesítése körül, átadta a szobrot Csáktornya és Muraköz közönségének gondjába, mire Nusi Mátyás községi bíró biztosította a közönséget arról, hogy Csáktornya közönsége mindig kegyelettel őrzi meg az emléket.

A lélekemelő ünnepség befejezésül a tanítóképző intézet ifjusága a Szózatot énekelte.

A bankett.

Délután egy óraker a Zrinyi szállóban 150 terítékű bankett volt, amelyen a legvidámabb hangulat uralkodott.

Az első felköszöntőt dr. Wlassics Gyula mondotta a legalkotmányosabb fejedeleme, Ferenc József; beszédét a közönség állva hallgatta s utána a Hymnuszt énekelte el.

Utána dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő mondotta el a nála megszokott ékes szóvalással, a jelen voltak részéről zajos éljenzéssel kísért következő beszédét:

Dr. Ruzsicska Kálmán beszéde.

Mélyen tisztelt Uraim!

A hazai történelemnek nagynevű, lánglelkű és mélytudományú művelői, nemes versenyében immár egész könyvtárakat töltenek meg gróf Zrinyi Miklós méltatásával, kinek államférfiúi bölcsessége, bámulatos hadvezéri képessége s halált megvető hősiessége csodás összhangba olvadt költészetének elragadó bájaival.

Midőn a berzencei, babócsai és eszéki hőscsaták fényalakját ott látom ragyogni Homer, Vergilius, Ariosto és Tasso szövetségében: merényletet követnék el az ő emléke ellen, ha egy szóval is tovább fűzném életének magas és gazdag társadalmi erényeit.

Channing amerikai író a nagy embereket három osztályba sorozza a szerint, amint értelmi erő, erkölcsi nagyság, vagy tetteire való készség által tüntek ki.

Zrinyi Miklós grófnak a gondviseléstől kijuttott mind a hátról s amint messzebb és messzebb nyulik a történelmi távol, a szeriut fog az ő értelmi és erkölcsi nagysága kimagasodni a nemes lelkek megnyugvására, a jók örvendezésére és a magyar haza örök dicsőségére.

A kursanecezi sirlírat arról tanuskodik, hogy gróf Zrinyi Miklós nemesan végzett élte fáradaimaival s az egész égből nézi a mi dolgainkat.

Ha van — és hitem szerint van — az élők és holtak közt kölesönhatás; ha a nemes életnek van példája, melynek fényét és erejét sem idő, sem távol megtörni nem képes: akkor Zrinyi Miklós gróf nemesak az égből nézi a mi dolgainkat, hanem itt van köztünk szelleme, hogy minden szívbe bevésse áldott életének, csodás honszeretetének és örök fáradaimainak lángoló jelszavait.

Itt van köztünk az »utriusque patriae filius«, hogy megértesse velünk, hogy magyarok és horvátok csak Szent István koronájának keretében lehetnek boldogok.

Egykor azért fohászodott gróf Zrinyi Miklós: »Bár volna a fejedelemnek százezer pápista, százezer kálvinista, százezer lutheranus vitéze, kik együtt megmentenék a hazát « most bizonytalannal arra kérném Istent, vajha a tizenhét millió magyar s a két millió horvát hú barátságban együtt tennék nagyvá és dicsővé Szent István birodalmát.

Itt van köztünk, hogy buzdítson bennünket, miszerint Muraköz nagy történelmi hivatását folytassuk csak tovább az isteni félelemnek, hazaszeretetnek s tudásnak gyilkoló ágyuknál hatalmasabb fegyvereivel.

Hogy az Ujlakyak, Laefzyak, Csányiak és Kanizsaiak régi kuriát ezentul is meg kell raknunk iskolákkal; az elvázott kapitányok, hadnagyok, csatlósok és hajduk helyére lelkes tanítókat kell állítanunk, kik virradattól naplementéig apostoli buzgalommal hirdessék Muraköz népének, hogy e földön kívül nincsen számára hely.

Mélyen tisztelt Uraim! Az emlékoszlop végrehajtó bizottsága Muraköz régi urának és legnagyobb fiának emlékével szemben megőrizni kívánja a fehér asztalnál azt a régi muraközi szokást, hogy a házigazda egy asztalrendezőt nevez ki, ki tolmácsolja vendégeinek tiszteletét és nagyrabecsülését.

Hogy a végrehajtó bizottság engemet, mint kebelén kívül álló egyént tisztelt meg bizalmával, ennek oka azon kapesban rejlik, mely engemet mint a magyar kultúra egyik szerény munkását már husz év óta fűz Muraköz sorsához.

Mindenek előtt mély és igaz hálánkat fejezzük ki dr. Wlassics Gyula úr Ó excellenciájának, ki mély tudományával, lángoló honszeretetével és mesteri kézzel oly hatalmas képet alkotott ma Zrinyi Miklósról, hogy annak benyomása örökre megmarad minden magyar szívben.

Ó excellenciáját az emberi létnek legdrágább kötelekei fűzik Zalavármegyéhez; de azok a kötelekek, melyek Zalavármegyét fűzik ő hozzá, már túlhaladják az emberi lét subjectiv vonatkozásait. Amit ő szülőföldjének, Zalavármegyének, és ebben Muraköznek kulturájáért tett, az örökre fényes lapja marad a magyar oktatásügy történetének s ezt a fényes lapot addig, míg egy zalavármegyei szív dobog a földön, az ő nevéből, az ő emlékéből elválasztani soha, de soha nem lehet!

Áldja meg őt az Isten! . . .

Mély tisztelettel üdvözlöm a budapesti tudományos irodalmi és történelmi társulatok illusztris képviselőit.

Mint báró Sennyey Pál volt országbíró fiának nevelője egy napon Arany János »Toldi estjét« olvastam növendékemmel.

Előadás után értesültem az újságból, hogy a költő a Szent István rend kis keresztjét kapta, mellyel akkor a báróság is vele járt.

Megmagyarázom ezt növendékemnek, ki lel-

kesülten beszéli el édes atyjának, hogy immár Arany János is lehet báró a rendjele után.

Sennyey Pál báró, a mélységesen böles ember megöleli fiát s szelid mosollyal jegyzi meg: Fiam! Arany János — született báró!

Én az itt jelenlevő született bárókra emelem poharamat!

Mély tisztelettel üdvözlöm Zalavármegye törvényhatósági bizottságát, az itt megjelent tisztviselőket, azok élén Csertán Károly urat, a vármegye érdemekben gazdag alispánját s mindnyájuk élén méltóságos Hertelendy Ferenc főispán urat, ki Zrinyi vármegyéje főispáni székéhez való hivatottságát nem igazolhatta volna méltóbban, mint beiktatásának azon soha eléggé nem méltatható kijelentésével, hogy őt a lelkek irányításában nem a hatalom szeretete, hanem a szeretet hatalma vezérli.

Kérem az Istent, érje meg sok tudásával és nemes ambíciójával azon szép és nagy idők ismétlődését, hogy a haza sorsának súlypontja, mint egykor Zrinyi Miklós és Deák Ferenc idejében, Zalavármegyébe essék!

Legbensőbbben üdvözlöm itt megjelent drávántuli horvát és magyar testvéreinket, kik fényesen bizonyították be, hogy a nagy nemzeti eszmék kultuszában hűséggel borulnak keblünkre.

Üdvözlöm a vitéz hadsereg és egyházi férfiak képviselőit! Ezek között a muraközi lelkészeket, élükön Lisziák Lajos mai népszónokot, kik midőn Zrinyi Miklós gróf emlékének hódoltak, egy nagy és szent szövetséget pecsételtek meg.

Üdvözlöm a sajtó képviselőit! Bizonytalannal nyujt lelkiüknek a mai nap, ha tapasztalják, hogy míg a távol keleten két, nálunknál gazdagabb és hatalmasabb nemzet egymás vérént ontja, addig mi a mi drága kis hazánk nyugatján a magyar kultúra szeretettel hódító harcait vívjuk.

Üdvözlöm a hatóságok, városok, községek, vármegyei és vidéki irodalmi és művészeti körök, tanintézetek, tanárok és tanítók, egyesületek, testületek, küldöttségek tagjait s mindazokat, a kik ma megjelentek, hogy szívük háláját és kegyeletét Zrinyi Miklós grófnak meghozzák.

Eddig terjed az én megbízatásom, mélyen tisztelt uraim!

A magam szívtől is van egy külön megbízatásom, melyhez kérem kegyes felhatalmazásukat s ez a mi nagy hálánk és köszönetünk a végrehajtó bizottság és annak elnöke Margitai József igazgató iránt, kik önfeláldozó buzgalommal fáradoztak e szép emlékoszlop létrehozásán.

Az a sok magasztos érzés, melyet ezen emlékmű fog kelteni Muraköz késő nemzedékeinek lelkében is, legyen méltó erkölcsi jutalma nemes munkájuknak.

Most pedig mélyen tisztelt uraim arra kérem Önöket, álljunk még egyszer gróf Zrinyi Miklós emlékoszlopa alá s ismételjük meg a koszorús költő szent fogadását: »Szeretni fogjuk a hazát szenvedéllyel és szenvedéssel, erőnk hatalmával, szívünk lángjával, életünk és vagyonunk feláldozásával!

Mert Széchenyi István gróf jóslata szerint a magyar nemzet díszére fog válni az egész emberiségnek.

Ezen dicsőséges virradat hajnal csillagának, gróf Zrinyi Miklósna, áldott legyen emlékezete! . . .

*

Koller István Muraköz hölgyeit, dr. Wlassics Gyula dr. Ruzsicska Kálmán nagy érdemeit méltatta, majd megköszönte azt a meleg fogadtatást, melyben Muraközben lépten-nyomon találkozott; majd beszélt a magyar kulturáról s ennek a vármegyében lelkes vezetőit: a főispánt, alispánt, tanfelügyelőt éltette; majd poharat emel régi muraközi szokás szerint azért, amiért élünk, halunk: a hazáért s viharos éljenzés között felszólította a közönséget, hogy ősi muraközi szokás szerint énekelje el a szózatot. Mire felhangzott a Hazádnak rendületlenül . . . Csertán Károly alispán a szobor alkotóját, Szász Gyula szobrászt éltette. Berezik Árpád az egyes társaságok nevében mondott köszönetet a szives vendéglátásért. Szóltak még Peczek György esperes, Kele György kotori jegyző stb., amikor a vasuttal utazó közönség kénytelen volt a bankettől távozni, ahol még tovább is lelkes hangulat uralkodott.

Tékozlás.

Az a mondás, hogy némely emberek életük első felét arra használják csupán, hogy a második felét létüknek boldogtalanná tegyék — szomorú igazság.

Ha a vetés rossz, úgy az aratástól sem várhatunk egyebet. Nem gondolnak arra, hogy gondtalan, nyugodt öregséget készítsenek maguknak, hanem abból a téves nézetből indulnak ki, hogy az öregebb kor nem bír az ifjú évek igényeivel; kevesebbel beéri.

A könnyüvéru fiatalok nem számít az öregség szükségleteire. Nem gondol arra, hogy az aggkor rendszeren betegséggel jár, orvosokra, orvosokra, gyógyfürdőkre, sőt üdülés céljából utazásokra szorul. Nagyobb kiszolgálást és ápolást igényel; mert az öregebb embereknek már több kényelem kell és fizikai nyugalom, mint a fiataloknak.

Mindenki tegye félre jövedelmének egy harmadát és elégedjék meg két harmadával! Szabja bevételehez az igényeit! Ez volt a mi bölcs öregeink tanácsa, akik mindig félretették az ugynevezett »Nothpfenniget«.

Boldog ember az, aki ifjú korában jól sáfárolkodott, hogy öreg napjaira koplalni nem kénytelen.

»Igen, ha mindig előttünk lebegne a vénség kísértete, akkor a szép fiatalságunkat ez megkeserítené« — halljuk gunyoros megjegyzéseit az ifjaknak, akik vállat vonva kiabálják: »Egyszer élünk!« S e cinikus mondásukkal mentik ki pazarlásukat. Pedig épen az a mondás, hogy mert csak »egyszer élünk«, parancsolná, hogy a jövőnkre is gondoljunk. Ha takarékoságról beszélünk nekik, rendszeren ezt felelik: »Majd holnap, még ma nem.« S ez a válasz az indolencia és a gondtalanság mottója, amely csak a momentán jólétre és élvezetekre gondol.

Amint idejében alkalmazott ápolással az öregség és vénülés processzusát kevésbé érezhetővé tehetjük: úgy egy okos és a viszonyokhoz illő életmóddal biztosíthatjuk anyagilag is jövőnkét. Ugyanazon erkölcsi prezervatív, hogy »aki nem tesz félre, nem is jön ki« — aranymondás, sőt szabály.

A fősvénység és tékozlás között száz árnyalat van. A fősvény takarékoskodik, hogy egy, általa soha el nem használható tőkét gyűjtsön, sőt azért, hogy halála után mások élvezzék azt.

A tékozló önmagát fosztja ki. A fősvény a gazdálkodó, a kissé takarékos tékozlónak tartja. Viszont a tékozló a gazdálkodót fősvénynek tekint. Pedig az igazság a közepén van. Ép így létezik a nevetséges takarékos, mint a nevetséges prédálás.

A takarékos sok mindent megvon magától, de mindig abból a célból, amelyért takarékosnak lennie kell. És ez a cél az ő és az övéinek jövőjé, amely lehetővé teszi neki, hogy lemondhasson, sőt bizonyos elégtételt érezzen ezen önmegtágadás által.

A tékozló addig pazarol, míg pénzében vagy hitelében tart.

Elvezi egyideig mindazokat az élvezeteket, amelyek a takarékos emberek előtt el voltak zárva. De ha beköszönt a bukás órája és romba dől vagyona, hitele, akkor rettenetes kinokkal szenvedni át a nyomort; mert nem képes semmiről sem lemondani, nem gyakorolván ezt az erényt soha.

A tékozló nemcsak önmagát, nemcsak családját dönti nyomorba, hanem az egész jövőző nemzedéket, mert az apák bűneit megboszulja a sors az unokákon is.

A rendes életmódnak és házvezetésnek alapföltétele az, hogy a bevétel és a kiadás közti egyensúlyt szem előtt tartjuk. De ezt már a zsenge ifjúkorban meg kellett volna szoknia mindenkinek! Az élő példa nagyobb hatással van az új nemzedékre, mint száz szürke elmélet! A gyermek szüleinek példáját követi. De a későbbi barátság is nagy befolyással van a költsékesi hajlamra. Igaz, hogy sok rejlik a vérben, az öröklött hajlamokban és a vérvégülésben. De mivel senki sem születik abszolút jónak vagy teljesen rossznak, hát mégis mindenkivel saját magától függ, mint zabolázza meg pazarlói hajlamait, ha azok kirugnak a hámból és céltalanul száguldani akarnak; mert ha ezt nem teszi, úgy az első alkalommal levetik őt a józanság nyergéből.

Éppen úgy, mint a kis gyermekek bizonyos ideig azt hiszik, hogy nekik a tanítóért kell tanul-

nok és csak később látják be, hogy a saját maguk hasznára magolnak: éppen úgy van az avval a bizonyos zabolázással, amely tulajdonképpen szintén csak saját javára szolgál. És nehéz feladatokat leküzdeni tulajdonképpen az érdem!

Egyébiránt a takarékos nem érdem, hanem szükséglet. Még a leggazdagabb emberek is, ha nem akarják vagyonukat megapasztni, takarékoskodni tartoznak. Mindig lesznek kívánságaink, amelyeket költségvetésünk nem bír meg. A szegény valami jelentéktelenebb dologról álmodik, amelyet még sem érhet el; a gazdagnak értékesebb luxus tárgyról kell lemondania, mert ép úgy képtelen megvenni, mint a szegény az ő szerény holmiját. A luxus, a fényűzés nagy manapság és a föltünési vágy az emberek véérébe lopódzott.

Le luxe c' est le necessaire pour moi — mondta egy ünnepezt francia nő. A fényűzés okozza romlásunkat. Ma már azt is lemondásnak tartják, ha a fényűzéstől tartózkodunk. Még hozzá ma mindenki nemesak rangjához méltóan akar élni, hanem többnek óhajt látszani, mint ami! Erején fölül költ ma mindenki. S akkor ne esodálkozzunk, ha a bukás napján a fegyver eldördül, hogy egy oktalan életnek véget vessen. S a komédia rendszeren így végződik.

A pazarlás oka gyakran jellemgyöngöseség. Az illető belátja ugyan, hogy nem eszelepszik helyesen, midőn ily nagy lábón él, de nincs morális ereje a megszokott kényelemről lemondani. Az álszűgyen is tiltja, hogy bevalija, miszerint anyagi helyzete takarékosági reformokat kíván.

Könnyebb egy vagyont megszerezni, mint megtartani; mert aki vagyont akar szerezni, természetesen a takarékoságra van utalva; míg az, aki öröklött vagyonnak az ura, nincsen a számadáshoz szokva és egy pár előre nem látott kiadás folytán, melyre nem számított, lassanként kisebbedni látja vagyonát.

„Addig nyújtózz, míg a takaród ér!“ — ezt a közmondást a legkevesebben követik. Épen azok, akik kényelmesen kijöhetnek, azok költsékesek, míg egyszerű, szorgalmas emberek félretenni is képesek.

„A spórolás kicsinyes dolog!“ — mondják. Igen „közönséges dolog!“ — ismétlik az elegáns tékozlók; mert a mi élvágyó korunk nem óhajt egyebet, mint vigan és gond nélkül élni! Lafontaine-nek a hangya — és tücsökről szóló meséje szerint.

Tékozlók minden nemzetnél akadnak, azonban — fájdalom — nálunk aránylag többen vannak, mint másutt. Nem kell ezt mással bizonyítanunk, mint azzal a sok átiratással, mellyel a legszebb földbirtokok gazdát eserélnek.

Azok a birtokok, amelyeket századokon át megőrzött a család, most idegen kezekbe vándorolnak.

Megyei élet.

A közigazgatási bizottság június havi ülését Hertelendy Ferenc főispán elnöklésével folyó hó 14-én tartotta.

Az alispáni, főorvosi és megyei állatorvosi havi jelentések május hóról felolvastatván, a közigazgatási bizottság azokat tudomásul vette.

Az államépítészeti hivatal főnöke havi jelentésében részletesen ismertette azokat a rongálásokat, amiket a május havi záporosók az utakon okoztak; ezeknek az elemi károknak a megszüntetése és a forgalom akadálytalan fentartása érdekében a szükséges intézkedések, részben közmunka igénybe vételével, megtették; a megromlott uttest és uttest tartozékok, valamint a beiszapolt utárkok végleges helyreállítása folyamatban van. Ezen helyreállítási munkákon kívül a Pécs—varasdi állami közuton levő letenyei Mura-hid padlózata kijavítottatott, a Pozsony—varasdi állami közuton Zalalövő mellett levő meredek lejtő szabályozására vonatkozó elömmunkálatokat folyamatba vették, a Pozsony—varasdi állami közuton Csáktornyan levő 66 sz. hidat alaposan kijavították. A budaörsi járási s révfülöpi megyeileg segélyezett megyei uton a továbbépítési munkáját megkezdették. — A keszthelyi balatoni gőzhajó kikötőt, a csömödéri hatóságai közuton levő 2. és 5. sz. fahidat kijavították, valamint a Csesztreg—szécsiszigeti th. közuton levő 24. és 25. számú fahidakat. A Nova—csömödéri th. közuton az árvíz által megrongált utárkot 1500 folyómeter hosszban vesszőfórással

biztosították. — A községek úgy az állami, mint a tvh. közutak átkelési szakaszain dícséretes és eredményes tevékenységet fejtettek ki az árok-tisztítás és padka rendezés körül. — Az állami közutak törzskönyvezése folyamatban van.

Fehér Mihály alsólendvai lakos Hosszúfaluban, Paragi Zsigmond Zalaegerszezen az Ukk—csáktornyai h. é. vasut mentén tűztávlaton belül építkezésre engedélyt kértek; érdemleges határozat hozatal előtt Deák Mihály bizottsági tag elnöklésével a helyszíni szemle elrendeltetett.

Tudomásul vették, hogy Tördemiczen postai ügynökség lépett életbe.

Kálóczfa pusztá kérelmét, hogy a zalaegerszegi postakerületből az egervári csatoltassék, véleményezés céljából kiadják a járási főbíróknak.

A Kaposon felállítani szándékolt távirtda hivatal ügyében a község részéről kiállítandó nyilatkozat mintája a szolgabíróság útján a községnek megküldetik.

A miksavári postahivatal ügyét Ziegler Kálmán bizottsági tag felszólalására a bizottság megsürgeti.

Csertán Károly alispán indítványára a bizottság a cigányügy országos rendezése előtt a földmívelésügyi minisztertől sürgős orvoslási módot kér a tekintetben, hogy a cigányok a fertőző betegségekben elhullt sertéseket még oly éber hatósági ellenőrzés mellett is kiásták, a kiastott állatok megehetősen részei pedig a legelőn elássák, hogy így a fertőző betegség a sertések között még inkább elterjedjen.

Koller István bizottsági tag felhívja azokat a kiszámíthatatlan károkat, amiket a kögyárvölgyi réteken a vízáradások tesznek, aminek legfőbb oka, hogy Franz nagykanizsai műmalom tulajdonos a zilip felállítására kapott hatósági engedélyben foglalt kötelességének nem tesz eleget s ez irányban sürgős orvoslást kér. Az ügy megvizsgálás és jelentéstétel végett kiadatik a vármegye alispánjának.

Kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint ez időszakra meglátogatta a stridói, II. hegykerületi, drávaszentmihályi áll., őrségi, domasineezi, dekanoveezi, miksavári, felsőmihályfalvi, viziszentgyörgyi, kotori r. k. iskolákat; valamint a kotori r. k. fiu- és leány kisdodovodát; ezzel befejezést nyert a mindenféle jellegű és fokozatú muraközi népoktatási tanintézeteknek ezen tanévi meglátogatása. — Meglátogatta az egeraracsai közs., zalaapátii r. k. fiu- és leányiskolákat, a dióskáli és szentmártoni r. k. iskolákat, a zalaapátii r. k. kisdodovodát, a nagykapornaki r. k. fiu- és leányiskolát és kisdodovodát, a padári, tilaji r. k., a zalaszentgróti állami elemi fiu- és leányiskolát, alapítványi kisdodovodát, a zalacsányi közs., az almási és németfalusi r. k., a nagykanizsai három igazgatói körzet 35 tantermet magában foglaló hat állami elemi fiu- és leányiskoláját s a harmadik körzet községi kisdodovodáját. — Kir. segédtanfelügyelő meglátogatta a csömödéri közs., a mileji, náprátfai, pákai, lentii, kerkaszentmihályfalvi, máhomfai r. k., a barabásszegi, csonkahegyháti és kustánszegi ev. ref., a fityeházai, bajesai, nagybakónaki közs., a murakereszturi, kollátszegi, komárvárosi, kiskomáromi, garabonci, zalamerényei és zalaajlakai r. k., a molnári, szentadorjánai és egyedutai áll., a polai, dobrai, beesehelyi közs., az erdősfai, tótszerdahelyi, tótszentmártoni, letenyei, kerkateskándi, szécsiszigeti, tormaföldi és kerkaszentmiklósi r. k., a zalaszentmihályi közs., a pacsai, felsőrajki, pótrétei r. k., és pacsai izr. és a petesházai r. k. elemi iskolát és a zalaegerszegi kereskedő-tanonciskolát. A kir. tanfelügyelőség ezen időszakban 78 népoktatási tanintézetet látogatott meg; a helyszínén ellenőrizte ezen alkalomból az iskolamulasztások kezelését és megtorlását, megfigyelte a nem képesített tanítók eltávolítására tett intézkedéseket, a túltömött iskolák további tanítói állásainak szervezési ügyét.

A miniszter a kistradai, bellatinezi, alsólendvai és balatonygyöröki r. k., iskolák részére ötödéves korpótléket, a letenyei r. k. iskolának évi 170 K, a zalaszentlászlói r. k. iskolának évi 760 K segélyt utalt ki, miről érdekelt községeket a bizottság értesíti.

Az óhidi és felsőmihályfalvi r. k. iskolánál második tanítói állás szervezése végett, továbbá a dőtki és söjtöri r. k. iskoláknak évi államsegély elnyerése tárgyában, továbbá az izsakózei, bazitai és bodorfai r. k. iskoláknak ötödéves korpótlék elnyerése tárgyában beadott kérvényeit a bizottság pártolólágg terjeszti fel a miniszterhez.

A szepetneki, nagykanizsai, balatonfüredi és légrádi kisdévedelem tárgyában beérkezett jelentéseket a bizottság tudomásul vette; Magyar-szerdahely községet felhozott indokaira a folyó évben a nyári menedékház felállítása alól a bizottság felmentette.

A bizottság tudomásul vette a miniszter leiratát, melyben a hosszafalui községi iskola esetleges államosítása iránt a tárgyalások megindításával a kir. tanfelügyelőséget megbizta.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint a fogalmazói karnál április végén hátralékban volt 4.374, május hónapban beérkezett 4.868 s így elintézés alá került 9.242 ügydarab, amelyből május hónapban elintézték 5.001 dbot s így május végén hátralékban maradt 4.241, május hónap leírás végett kiadtak 5.001 dbot s így leírás alá került 6.326 ügydarab, melyből május hónapban leirtak és expedáltak 4.983 dbot s így május végén hátralékban maradt 1.343 ügydb.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a f. évben januártól május végéig a vármegye területén befolyt 1.277.499 K 98 f adó, mely a múlt év hasonló szakában befolyt 1 096.083 K 70 f adóval szemben 181.416 K 28 f emelkedést tüntet fel. A kataszternél május hónapban hatóságoktól és magánfeltektől bejelentettek 132 birtokváltási esetet, melyhez a f. évbeli változásokhoz hozzáadván, 1.368 birtokváltási eset merült fel, melyeket mind keresztülvezettek; az április 23-iki, május 23-iki és 29-iki elemi esapásokról tömeges kárbejelentések érkeztek és pedig jégkár címen 100, árvízkar címen 33 községből; öt tisztviselőt küldtek ki 115 községbe; 18-ba még kettőt küldenek ki, hogy a kárfevételeket még a letakarítás előtt teljesíthessék.

Közegészségügy.

Dr. Hány István vármegyei t. főorvos a vármegye területén május hónapban előfordult közegészségi állapotokról s egyéb a közegészségi ügyet érdeklőkről a következő jelentést terjesztette be a közigazgatási bizottság június havi üléséhez:

Az időjárás változó volt, amennyiben részben nedves és hűvös, más részben pedig száraz és meleg idő uralkodott.

A felnőttek és gyermekek közegészsége általában kedvező volt; kivételt képezett az utóbbiakra nézve Szentbékállya, Zalaegerszeg város és az alsólendvai járás, melyekben vörheny járvány, hők- és tüdőhurutok nagyobb mérvben észleltek.

A fertőző bántalmak közül ronszó toroklobban beteg volt 24, gyógyult 19, meghalt 4, ápolás alatt maradt 1; hasihagymában beteg volt 15, gyógyult 6, meghalt 4, ápolás alatt maradt 5; kanyaróban beteg volt 210, gyógyult 196, meghalt 12, ápolás alatt maradt 2; vörhenyben beteg volt 26, gyógyult 11, meghalt 3, ápolás alatt maradt 12.

Rendőri hullaboncolást egyszer teljesítették, melynél a halál legközelebbi okát mellhártyalob képezte.

Hulla-szemle előfordult 16, súlyos sértést 8-at jelentettek be.

Öngyilkosságot öt egyén követett el; ezek közül 4 (Kardos Imre 64 éves szigligeti, Csóka Zsófi nyirádi, Kluger József 16 éves, Simon Rózi 18 éves nagykanizsai lakosok) önfelakasztással vetettek véget életüknek, 1 pedig (Kállai József 20 éves nagykanizsai) magát a robogó vonat elé dobta.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 8 egyén esett áldozatává és pedig 7 (Szily József 1 és fél éves badaesonyi, Németh Szidi 8 éves hanyi, Spilák Ferenc 16 éves zarkaházi, Petkovics Ágnes 9 éves IX-ik hegykerületi, Sente Márton 2 és fél éves felsőmihályfalvai és egy névleg meg nem nevezett 12 éves muraesonyi, ugy szintén egy ismeretlen deklezsinai) vízbe fullt, 1 (Loncsaries Imre 8 éves viziszentgyörgyi) égési sebek következtében halt el.

Elmekórnak két esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát, amennyiben az egyik megfigyelés végett a kórházba helyeztetett, a másik pedig mint esendes beteg házi ápolás alatt hagyott.

Hét éven aluli korú elhalt gyermekek közül orvosi kezelésben nem részesült 20. Az elsőfokú hatóságok e miatt 10 elmarasztaló és 6 felmentő végzést hoztak, a többiekre nézve pedig a megfelelő tárgyalások még befejezést nem nyertek.

A járási és városi tisztviselők 32 község egészségügyi megvizsgálásáról terjesztették be a jegyzőkönyveket.

E hónap folyamán felülvizsgáltam a csáktornyai és alsólendvai járás összes trachomás betegeit, megvizsgáltam a tapolcai, köveskallai, csáktornyai, alsólendvai, bellatincei, keszthelyi nyilvános, hévizi, esesztregi, dobronaki és stridói gyógyszerárakat, az alsólendvai és tapolcai szülésznek eszközeit, a dobronaki, ráczkanizsai és stridói iskolákat, végre a hévizi gyógyfürdőt.

Vármegyénk május havi közigazdasági állapota.

Gruner Lajos vármegyei közigazdasági előadó vármegyénk május havi közigazdasági állapotáról a következő jelentést terjesztette elő a közigazgatási bizottság június havi ülésén:

A múlt hónapban változó időjárás uralkodott vármegyénkben; hűvös szeles napok, eszések és meleg napokkal váltakoztak. Nagy átlagban azonban kedvezőtlennek nem jelezhető az észlelt időjárás, a mennyiben az oly jótévkő májusi esőkben vármegyénkben nem volt hiány. Átlagban 10 esős napon 92—100 m/m esapadékot jegyezhetünk fel, mely esapadék egyes vidékeken azonban a közbenjött felhőszakadásszerű időjárás folytán szokatlan nagy mennyiségre emelkedett.

Egyes vidékekre nézve ugyanis vármegyénkben a múlt hónap folyamán súlyos elemi esapások nehezdedtek, viharos esők és jégesők, sőt felhőszakadások alakjában is, melyek az illető vidékekre nézve végzetessé váltak. Az első nagyobb jégverés a múlt hó 18-án volt, a midőn Balatonederics, Cserszegtomaj, Vonyarez, Szentbalázs, Börzönce, Szepetk, Pókafa, Sümeg, Csabrendek, Káptalanfa, Hany, Cserszegtomaj, Rezi, Csáford, Szentgrót, Vindornyaszőlős, Sénye, Zalaszentgyörgy, Gyenesdiás, Zsid, Szigliget és még több község határában kisebb nagyobb károk észleltek a gabonákban és különösen szőlőkben; ugyanezen napon volt az ugynevezett Göcsej néhány községében is jég.

Igen súlyos károkat okozott továbbá Pünkösöd másodnapján a felhőszakadásszerű esőzés és jégverés Alsózsidi, Cserszegtomaj, Balatongyörök, Szentandrási, Alsó- és Felsőpáhok, Ujduvar, Morgán, Ujnép, Föhréncz, Magyarszerdahely, Langviz, Boeska, Németszentmiklós, Homokomárom, Füzyölgy, nem különben Galambok, Csapi, Kiskomárom, Bakónak községek határában, a midőn nemesek erős jégverések pusztítottak, hanem beiszapolás folytán a szénatermesek jó része is megsemmisült. Ugyanezen napon Csabrendeken és Salomvárott is volt jégeső. Ugyanok a múlt hó 23-án Zalaacsány, Csáford, Vindornyaszőlős, Bánokszentgyörgy és a szomszédos községek határában nagy zivatar és felhőszakadás volt, mely nagy károkat tett. Kisebb jégverés volt még a múlt hó 29-én egyes községekben.

A vármegyénkben a múlt hónapban jégverést szenvedett 10 község, az árvízkarát szenvedő 33 község, melyek határában az elemek által okozott kárt közel egy millió forintba tehetjük. Ezen kárraknak csak kisebb része van biztosítás útján fedezve, számos kisebb gazda — biztosítás hiányában — a tönk szélére jutott. Nagyobb vidékeken a gabonák egy része le is kaszáltott a céltől, hogy takarmány és tengeri által a veszteségek részben pótolhatók legyenek.

Helyre nem hozható károkat szenvedtek ezen vidékeken leginkább a szőlőhegyek, melyek ezidén a kiváló jó termést ígérő telepeiken a legsúlyosabban érintettek és 10—80%-ig károsultak a jég és eső által. Ezen, vármegyénk nagyobb vidékeire kiható szomorú helyzetet kívül még azon általános észlelettel kell beszámolnunk a közeli aratásra nézve, hogy vidékenként sok a ritka silány gabona, a búzában pedig szokatlan mérvben és majdnem mindenütt elterjedt a gazdák által annyira rettegett rozsda, továbbá a repülő üszög, mely az árpánál is észlelhető.

Vannak egyes szerencsésebb vidékeken türethető szép gabonák is — a rozsok hozama elegendő jónak is ígérkezik, — de nagy átlagban biztosra vehetjük már most, hogy vármegyénk ezidei termése a múlt évi terméssel összehasonlítva az ősziekénél 10—15%-kal, a tavaszianál 15—20%-kal kevesebb leend, a mely eredmény azonban még mindig sokkal kedvezőbb, mint az országos átlag, mert a sok kalamitás dacára vármegyénk ezidén mégis a jobb vármegyékhez

sorolható azon valóban elszomorító viszonyokkal szemben, a melyek az országban uralkodott májusi aszály folytán még mindig fenn forogtak.

Kedvezőbbben alakul e repce és a kapások állapota, mely utóbbiak ezidáig biztatják a termelőt. A répafélék kapálása, egyezése, a tengeri és burgonya kapálása, részben utóbbinak megtöltése is jó időben volt végezhető; fejlődése e két kapásnak ezidáig jórészt kifogástalan. A búkkönyök, a kerti vetemények, len, kender és káposzta félék fejlődése is ezidáig kedvezőnek jelezhető.

Folyamatba helyeztetett a múlt hónap végével a lóheresek kaszálása, melyek felszárogatása a bizonytalan időjárás miatt változó szerencsével járt. A lóheresek hozama csakis az egerek által megkímélt vidékeken jelezhető megfelelőnek; minőségi károk az utóbbi eszések folytán mutatkoznak.

Időközben és pedig csak a folyó hó első napjaiban kezdődött meg a fejlettebb rétek lekaszálása is. Szárazabb fekvésekben a sok téli esapadék és tavaszi eszések folytán a fünek növekedése teljesen kielégítőnek mutatkozik, nedvesebb, hűvösebb talajokon azonban még fejletlen a fű. Átlagban — kedvező szárogatási időszakot feltételezve — a szénatermes mégis közepjónak ígérkezik vármegyénkben.

A legelők állapotára és a legelő marhák conditójára ezidáig nálunk nem fordult elő panasz.

Eltételezve az elemi károk által megromlott vidékek gyümölcs és szőlőterméséről, ezidén kedvező kilátásokkal találkozunk a szőlők és gyümölcsfák termésére nézve, mely kilátások kiváló bor és gyümölestermést ígérnek és arra volnának hivatva, hogy a nagy pénzáldozatokkal fenntartott és felújított szőlőterületeknek az utóbbi évek silány termései által amugy is megviselt tulajdonosait ismét fokozott munkára és kitartásra buzdítsák.

A múlt hónapban általánosan megkezdett zöldtakarmányozás folytán a marhaállomány conditója javult és a vásárok is elegendő élénk felhajtásnak örvendhetnek a még mindig kedvező étetésviszonyok mellett. A husáruk és marhák kivitele jó kereslet mellett folyton tart.

Erre nézve kedvező körülményt képezett az állategészségi viszonyok alakulása is, melyek ezideig csak a sertések bántalmaira nézve volnának kedvezőtlenek. Megszűnt a hónapok óta uralkodott szájs- és körömfájás. A hó végével a következő bántalmakkal találkozunk vármegyénk területén: Takonykór és bőrféreg 1 község, ivarszervi hólyagos kiütés 11 községben, rühkór 3 községben (lovaknál), sertésorbáné 11 községben, sertésvész 34 községben.

Örvendetes jelenség mutatkozott a folyó év május havában befejezett általános állatösszeírás alkalmával, mely az országsszerthe hangoztatott depeccatió tekintetében legalább vármegyénk vonatkozásig nagyon megnyugtatólag hat a közigazgatási viszonyok mérlegelésére nézve.

Az állatösszeírás eredményei vármegyénk nézve a következők:

1903 évben: szarvasmarha 159.274 db, 1904. évben 196.533 db, emelkedés 18.45%, vagyis 37.263 db.

Ló 1903. évben 35.671, 1904-ben 37.319; emelkedés 4.41%, vagyis 1648 db.

Sertés 1903. évben 102.449, 1904-ben 159.558, emelkedés 35.79%, vagyis 57.109 db.

Juh 1903. évben 97.420, 1904-ben 130.453 db; emelkedés 16.08%, vagyis 33.03 db.

Kecske 1903. évben 341 db, 1904-ben 717 db; emelkedés 52.44%, vagyis 376 db.

Bivaly 1903. évben 1098 db, 1904-ben 1114; emelkedés 1.4%, vagyis 16 db.

Szamar és öszvér 1903-ban 695 db, 1904-ben 552 db; apadás 20.57%, vagyis 143 db.

Ha pedig visszamenőleg az utolsó általános állatlétszám összeírás adataival hasonlítjuk össze a folyó évi összeírás adatait, úgy azt látjuk: hogy mivel az 1895. évben volt Zalavármegyében 179.954 szarvasmarha, 2123 drb bivaly, 34.648 drb ló, 187.650 drb sertés, 149.517 drb juh, 896 drb kecske, 749 drb szamar és öszvér, a folyó évben 26.583 drbkal több szarvasmarha, 2671 drbkal több ló, 28.092 drbkal kevesebb sertés, 19.064 drbkal kevesebb juh, 99 drbkal kevesebb kecske, 1009 drbkal kevesebb bivaly, 197 drbkal kevesebb szamar és öszvér találtott vármegyénkben, mint az 1804-iki évben történt országos állatszámítás alkalmával.

A mely összehasonlításból azon tanúságot meríthetjük, hogy az értékesebb nagyobb állatok száma

vármegyénkben gyarapodott, hogy a sertésállomány éppen az 1895. év óta folyton tartó sertésvesz következtében előbbi létszámát az utóbbi évek tetemes szaporulata dacára sem érte el, hogy a juhok száma vármegyénkben a belterjes üzem terjedésével (ugy mint egyébutt az országban) szűkebb területekre szorítkozik; végre, hogy a lefolyt 9 éves cyclusban az erdőgazdaságunknak legnagyobb ellensége, a kecske is kevesebb lett.

Mind a három év adatainak összehasonlításából tisztán láthatjuk végre, hogy az 1902. évi silány takarmánytermés állatlétszámunkat tetemesen redukálta és az 1903. évi számlálás (bár ezen év adatai nem teljesen megbízhatók) vármegyénk állatállományában depekorációt derített ki, de csak átmenetileg; míg az 1903. évi jó takarmánytermés, a husárak emelkedése, ezen esorbát teljesen kiköszörülte. Az utolsó évtizedben vármegyénkben tehát a szarvasmarha és lóállomány létszáma gyarapodott, ellenben a sertés és juhállomány száma az ismert okokból alább szállt.

Az emelkedés tehát a szarvak és öszvérek kivételével általános, különösen jelentékeny a szarvasmarha és sertésállományánál, míg a juhállomány emelkedése valószínűleg csak a pontosabb összeírás eredménye. Közgazdasági szempontból a kecskék számbeli szaporodása ezen örvendetes jelenség, míg a szarvak és öszvérek 20% apadása nem sokat jelent, sőt a mennyiben értékesebb állatok léptek helyükbe, csak kedvező körülményt képez.

Ezen emelkedés nemcsak a természetes szaporodásnak eredménye, de a pontosabb összeírás is hozzájárult az előbbi években hiányosan felvett állatlétszám kiderítéséhez, a mennyiben az előbbi években számos állat ezen összeírásokból kimaradhatott. Az emelkedést közvetlenül előidézte az utóbbi években észlelt kedvező áralakulás az állati termékekre nézve, mely különösen a szarvasmarha és sertésállomány fokozatos szaporításával járt és végeredményében a belterjesebb gazdálkodás üzeméhez vezet.

Nevezetes mozgalmakkal találkozunk a gabonaárak alakulásánál.

Az ország főbb gabonatermelő részeiben a múlt hóban uralkodott szokatlan nagy aszály a terméskilátásokat ugyanis országsszerte annyira redukálta, az országsszerte a buzában fellépő rozsa pedig ezt azonfelül annyira elősegítette, hogy ezidén a múlt évi aratási eredményekkel szemben az országos átlag igen jelentékeny kisebbségben marad, a melynek jelensége külsőleg is a gabonaárak, de különösen a külkereskedelem és forgalomra nézve oly fontos buzaárának tetemes emelkedésében is kifejezést nyert.

Időközben a lisztforgalom is javult. Mindezek hozzájárultak ahhoz, hogy az őszi szállításra szóló buza ára felment — sőt az effective árut is tetemesen felülmutta; ellenben az Ausztriában ezidáig kedvező termés kilátások folytán a rozsnak ára alig mozdult. Az országos tetemes különbség (ezen különbség a múlt évi termékkel szemben a buzánál 24%, rozsnál 10%, árpánál 24%, zabnál 26%-tel becsültetik) miatt előreláthatólag kedvező árakkal fogunk találkozni a tavasziakra nézve is, a melyeknél az országos deficit még jelentékenyebben jelezte, mint az őszi gabonákra nézve. Ezen emelkedő árak képeznek némi vigasztalást vármegyénk termelőire nézve a kevesebb termés kárpótlása tekintetében, kik halálával emlékezhetnek meg azon körülményről, hogy vármegyénk éghajlata kedvezőnek bizonyult be ezidén is a mezőgazdasági termelés minden ágazatára nézve, a midőn nem a szélsőségig menő végzetes ingadozások, hanem kiegyenlítettebb éghajlati viszonyok segítik elő nehéz munkájában a mezőgazdát. Sajnos csak, hogy ezen egyensúlyt kiszámíthatatlan nehéz elemi csapások zavarták meg ezidén éppen vármegyénkben.

Tejszövetkezetek.

A szövetkezeti mozgalom Magyarországon nem régi; de — amint már nálunk az új eszmékkel szokás — mindjárt kezdetben nagy és széles hullámokat vetett. A kis ember támogatásának ezt az eszközét sokan a gazdasági bajok egyetlen orvosságának tekintették. Abban a naiv hitben éltek, hogy ha egy két hitelszövetkezetet és szövetkezeti boltot felállítanak, ezek meg fogják átöröközni a nagy tőke nyomasztó hatalmát s egy

esapásra lehetlenné teszik a kereskedelem visszaéléseit. Természetesen a szövetkezeti vezérek nagyot csalatkoztak a hit. és fogy. szövetkezetek körül, amelyeket lázas sietséggel szerveztek.

Nálunk a szövetkezeti mozgalomnak nemcsak gazdasági céljai voltak. Politikai és társadalmi, nem ritkán felekezeti tendenciák húzódtak meg a köpönyeg alatt. Ezek a mellékes és be nem vallott célok voltak az okai annak, hogy legelső sorban hit. és fogy. szövetkezetek felé fordult az akció s azt a teret, amelyen a szövetkezés tényleg nagy hatalom, ahol igazán támasza a kis embernek s ahol az apró szövetkezeti szervezetek is megállhatnak és gazdasági hasznot tehetnek, teljesen elhanyagolták.

Az élet azután meghozta a maga tanulságait. A hitelszövetkezetek bankokká vedlettek át. A nyereségből nem igen jut a kisembereknek, akik inkább kamatfizetők, mint részvényesek. A fogyasztási szövetkezeteket sok helyen tönkretette a szakértelem hiánya, vagy belefűltek a spekulációba. A gazdasági kérdésekkel foglalkozó faktorok tehát más téren kerestek elveiknek érvényesülést. És meg is találták azokat a kiindulási pontokat, amelyek a szövetkezés abc-jének természetes kezdetei.

Földművelő ország vagyunk s gazdasági életünk egész konstitúciója a földön és a föld népen nyugszik. A földet kell tehát minél teljesebben kihasználni, hogy a föld népének munkája jutalmazó legyen. Ez a legelső cél. Hiába szervezik a hitelszövetkezeteket, ha a nép csak hitelt vevő s kamatot fizető anyag és nem tőke gyűjtő. Nem sok haszna lehet a fogy. szöv.-nek addig, amíg a nép áruhitelre szorul. A jövődelmet kell fokozni, és biztosabbá tenni. Erősödjék meg a nép; tanulja meg földjének és munkáerejének teljes kihasználását, akkor ki lehet használni a szövetkezés fegyvereit minden téren.

Iparállamokban a szövetkezésnek a nyers anyag beszerzésére s az értékesítés biztosítására kell irányulnia. Innét kell kiindulnia. Nálunk a földművelés produktivitását, terményeink értékesítését kell a szövetkezéssel előbbre vinni.

A tejszövetkezetek szaporodása és gyarapodása bizonyítja, hogy ezen a téren leghasznosabb a szövetkezés.

Zalavármegyében nagyon nehezen lehetett a kezdet nehézségeit legyőzni. A nép nem akart megmozdulni. De az erélyes és kitartó akció végre mégis meghozta a gyümölcseit. A Z. G. E. nem engedte nyugodni a kérdést s ma már negyven önálló tejszövetkezet működik.

A spekuláció azonban a tejszövetkezeteket is megrohanhatja, ha ideje korán nem gondoskodik védelemről. A vaj gyártás és kivitel képezi fő jövődelmi forrásukat s az értékesítés tekintetében közvetítésre szorulnak. A közvetítők pedig szívesen lenyomják az árakat a saját hasznukért. Ennek elejét veendő, a Z. G. E. vezetősége a megyei tejszövetkezetek szövetségének létesítése iránt indított mozgalmat, amely teljes sikerrel járt; a szövetség megalakult.

A Z. G. E. látva azt, hogy az önálló működési körrel alakult s egymástól függetlenül működő szövetkezetek az egyöntetű vezetés előnyeit nélkülözni kénytelenek s ki vannak téve a vajáraknál előfordulható változások által előidézett veszteségeknek; látva azt, hogy az utóbbi időben a vajkereskedelemmel arra nem hivatott egyének foglalkoznak és az indokolatlan verseny a szövetkezeteket könnyen válságba sodorhatja: a megyei tejszövetkezeteket 14-ére értekezletre hívta össze. Részt vettek az értekezleten Sierbán János orsz. tejszövetkezeti felügyelő és Szily Tamás állattenyésztési felügyelő, akik a szövetség előnyeit s hasznait ismertették.

A tejszövetkezetek vezetői elfogadták a jó tanácsokat s megalakították a megyei szövetséget, amely nem csak a már működésben levő szövetkezetekre nézve nagy fontosságú intézmény, hanem elősegítője lehet a szövetkezeti mozgalom erőteljesebb fejlesztésének is.

A megalakult szövetség kötelekében levő szövetkezetek megbízottjai e hó 25 én újra értekezletre jönnek össze Zalaegerszegen, hogy az alapszabályokat megállapítsák s a vezetőket megválasszák.

Levél a szerkesztőhöz.

Kántorjársás címen levelet kaptuuk, amely a zalaegerszegi izr. hitközség kántor-választásával foglalkozik. Azt tartjuk ugyan, hogy ez teljesen

a hitközség belügye, amely a nagy közönséget nem érdekli; miután azonban arról is szó van, hogy a hitközség esetleg külföldi kántort szerzőtessen, némileg közérdekű is a kérdés. Ezért közöljük a levelet. A levél írójával nem értünk egyet s fenntartjuk magunknak, hogy nézeteire reflektálhassunk.

(Kántorjárás). Hét év óta valóságos bucsujáró helye városunk a zsidó kántoroknak. Hét évvel ezelőtt vesztette el ugyanis a zsidó hitközség 40 évig működött érdemes kántorát s azóta szüntelenül folyik a nemes versengés, az ugynevezett „kántor próba“.

Hét év óta szakadatlanul jön Zalaegerszegről közelről, messziről a sok kántor és próba éneklést csinál, nagy gyönyörűségére a hitközségi tagok füleinek, de kisebb gyönyörűségére a zsebeiknek, mert a hitközség minden egyes esetben megtéríti a versenyben résztvevők utiköltségeit.

De — bár a hitközség megtérített már annyi utiköltséget, hogy ezek árán akár földközi körutra is indulhatna — még egyik versenyzőt sem talált alkalmasnak e jó dotációjú állás végleges betöltésére.

Legutóbb Csernovitzból énekelte egy kántor próbát. Tetszett nagyon. Kötő, iskolázott hangja van. Jó modoru, representáció képes; jelleme, tisztessége mellett is a legjobb referenciák szólnak. Teljesen modern, alaposan képzett intelligens uri ember. Szóval megfelelt mindenben. De még sem alkalmazták, mert nem magyar honpolgár.

Olyanformán tett vele a hitközség, mint az adomabeli háztűznözöbe menő zsidó ifju az ő menyasszony jelöltjével. Megeszi a próbaebédet, izlik. Társalog a leánnyal, tetszik. De, hogy tisztában legyen mindennel, azt az óhaját fejezi ki az apa előtt, hogy szeretné látni a leányt másképpen is s aztán nyilatkozik. Elbujtatják Mórict (megbocsásson, ha esetleg Mátyásnak hívták) a fürdőszobába s láthatta a leányt, ahogy óhajította. A »szemle« után kérdi az apa: Nos, hogy tetszik a leánnyom? És felel Mórict Mátyás: Szép, szép, de — nem tetszik az orra.

Ugyan, ugyan hitközségi urak, miért vetkeztetik le a szegény kántort meztelenre, ha nem tetszik az orra?

Ha kimondják elvileg, hogy csak magyar állampolgárt alkalmaznak, miért engednek külföldit is próbára? Ha pedig a magyar honpolgárság nem conditio sine qua non, aminthogy a pályázati hirdetményben sines erről szó, miért nem alkalmazzák az egyébként teljesen megfelelő idegent, különösen, amikor alkalmas magyar állampolgárt nem találunk az állásra?

Szép, szép a hazafiság, de egy zsidó kántornál elvégre is az a legfőbb dolog, hogy jól énekeljen, tisztességes, erkölcsös ember legyen.

Nagyon rosszul eszelezkedik a hitközség, amidőn megengedi sőt elősegíti, hogy a kántorkérdés évekig nyílt kérdés legyen és pártoskodást, torzalkodást szüljön a hitközségi tagok között.

Ninesen az a képviselőválasztás, vagy bármely más nagyobb szabású állás betöltésének kérdése, mely nagyobb revolúciót okozna, mint egy-egy ilyen kántori állás betöltése.

Sorra kilinesel a jelölt, felkeresi pártfogóit s nosza megindul a nagy korteskedés, kapacitálás, pressionálás.

És végre is nem az érdemesebb győz, hanem az, akinek több a híve, aki jobban ért a kunyeraláshoz, akiben több a stréberség.

Nagyon helyén való volna már a kántori állás végleges betöltése, mert az évek óta folyó próbálkozás — eltekintve az anyagi áldozatoktól — csak demoralizáló, ellenségeskedést keltő hatással van a hitközségi tagokra.

Válasszák meg a legérdemesebbet, akiben legtöbb az ezen álláshoz szükséges kvalitás és nem baj, ha külföldről jön is hozzánk.

Nem követ el ezzel a hitközség hazaellenes dolgot, sőt ellenkezőleg, szaporítja a magyar állampolgárok számát eggyel, mert ha az a kántor véglegesítve közénk jön, magyar honpolgárrá, magyar emberré lesz.

Eggyel tehát többen leszünk!

Különben a szóban levő kántor a magyar Hymnust annyi érdelemmel énekelte, hogy bármely tőzsgyökeres magyar embernek is becsületére válnék.

Egy hitközségi tag.

Szinészet.

Ennek a hétnek kellemes szenzációja volt. Az igazgató kedves meglepetést szerzett a közönségnek avval, hogy Szentgyörgyi Lenkét, a Magyar Színház csillagát, vendégszereplésre hívta meg, ami szerencsés gondolat volt már azért is, mert Szentgyörgyi kisasszony Zalaegerszegen van itthon, s a közönségnek a színművészet iránt érdeklődő része nagy gyönyörűséggel látta viszont, mint országos hírvé művésznőt.

Szentgyörgyi Lenke csütörtökön reggel 1/9 órakor érkezett Budapest felől, édes anyja társaságában. A vasutnál az itjuság küldöttsége várta s virágoskorral üdvözölte.

Három estén lépett fel. A »Tavaszc« »Drótostót« és »Scherry« operettekben. Elragadóan játszott s a közönség zajos ovációkkal és csokrok-kal tüntette ki.

A mult hétre vonatkozólag a következő feljegyezni valóknak van.

Tisztában vagyunk avval, hogy a vidéki színezettől mit lehet joggal követelni s tisztában vagyunk avval is, hogy a vidéki kritikusknak mi a tiszte. Nem is fukarkodtunk az elismeréssel, amire egyébként a társulat sokszor rá is szolgált. Ne nagyképszerűsködjünk, tisztelt publikum; ismerjük el, hogy sokat nem követelhetünk és az a kevés is jól esik, amit kaptunk. Ez volt a mottó. Most már azonban egy kis kellemetlenkedést is meg kell engedniök azoknak, akiket illet.

Az első rész nem az igazgatónak szól. Mert ő arról nem tehet, hogy nem képes nagyobb kényelmet nyújtani s a közönség kénytelen egy kis művészi élvezetért pirosra főni, mint a rák; s előadás után egy kis rongyos nátha árán az udvaron enyhülést szerezhet magának.

Ha már felesaptunk kulturális tényezőnek és némi-nemű igényeket támasztunk a modern élet kényelmei után, gondoskodnunk kellene legalább egy szinkorról.

Ami már most az idény művészi részét illeti, visszaesést kell konstatálnunk. Tavaly feltétlenül jobbaktak az előadások. A repertoár nemkülönben. Nehány este malőrösön rosszul sikerült. Az igyekezet s a rendezés ellen nincs kifogásunk, de kevés a hanganyag, amit sokszor bizony nem pótol a temperamentum.

A »Vándorlegény« előadása példálul valóssággal provokálta a kritikát. Akinek hangja van, rosszul játszott; aki jól játszott, annak nincs hangja. Baranyayt kivéve egyetlen szerep sem sikerült.

A »Doktor kisasszonyok« jobb előadásban ment. Igaz, hogy az egész darab merő üresség, de az a néhány dal, amely elismerésre tarthat számot, szépen sikerült. Kedves volt a Dódika — Rádika kettős (Kendi Piroska és Jakabfi Jolán); egy kissé felmelegedett Rózsahegy Sárka is, akinek szép hangja van, de játéka szintelen. Jó volt Bogyo Smucius szerepében.

A »Póstás fiu és a huga« szintén elég jó volt. Kedvesen játszott Jakabfi Jolán (Klári); a postás fiu szerepét Bogyo játszotta meglehetősen sikerrel.

Az »Aranyvirág«-ot megismételték. Ez az előadás volt a legsikerültebb, Ráthonyi Stefi jól volt disponálva, Baranyay szépen énekelt. Jakabfi Jolán és Szigeti az amerikai pár szerepében arattak sikert.

»Orpheus az alvilágban«, Offenbach gyönyörű műve következett. Az előadás, dacára annak, hogy alig volt a színházban ember, ami a színeszerekre lehangolóan hatott, elég jó volt.

A »Tavaszc« Szentgyörgyi Lenke fellépésével került színre. A közönség nagy lelkesedéssel fogadta Szentgyörgyi Lenkét. Babérkoszorút és bokrétaikat nyújtottak fel a színpadra; minden énekszáma után tapsorkán zúgott fel s dalait és utonérhetetlen táncait kénytelen volt megismételni. Remek volt a belépő dal s játéka annyira tele van élettel, vidámsággal, tüzzel, hogy magával ragadja a közönséget. Az előadás Szentgyörgyi fellépésétől eltökélte is hasonlíthatatlanul jobb volt, mint első alkalommal. Ugy látlanul szik, hogy a művész jelenléte ambicionálta színészeinket is. Szigeti Andor kitűnő partnere volt Szentgyörgyi Lenkének. Nagyon jó volt Virág Jenő a pincér szerepében.

Pénteken a »Drótostót« került színre. Ebben a darabban aratta Szentgyörgyi Lenke első nagy sikereit. Zsuzska szerepét 150-szer játszotta el a Magyar Színház színpadán. Játéka, dalai tökéletes művészi nivón állanak; modora teljesen

eredeti, utánozhatatlan. A szereplők mind igyekeztek Szentgyörgyi játékaéhoz méltó keretet szolgáltatni. Bogyo és Virág sokkal jobban játszottak, mint a darab első előadásán.

Tegnap a »Scherry« operette ment. Lapunk zártakor az előadás folyik; a krónikás a színházban ül, tehát csak arról számolhatunk be, hogy az előadást nagy közönség élvezi, s lelkesen tapsol Szentgyörgyi Lenkének.

A kereskedő ifjak felkérték Szentgyörgyi kisasszonyt, hogy a mai népnepben énekeljen egy számot. A művész megígérte a közreműködést s fellépése egyik fénypontja lesz a mai népnepnek.

A göcseji primadonna.

Aki Göcsejt a mappán keresi, nem tudja megtalálni. Nincs olyan geográfia a világon, amelyik megemlékeznék róla.

Aki fölfödöz utra indulna a Göcsej erényében, az még kevésbbé tudna rátalálni. Mi ugyan ősrégi hagyományok alapján úgy tartjuk, hogy a Zala—Kerka—Válieka köze nevezeték Göcsej vidékének, de ezt a titkot igazi göcseji ember el nem árulla.

Ha a fölfödöz uton járó idegen Zalaegerszegen kérdezősködik Göcsej felől, biztosra veheti, hogy Teskánd felé mutatnak; Teskándról Nagylengyelbe, onnét Novába utazhatik; megjárhatják Mukucsfalut, Liezkót, Bollabidát, Agorhidát, mind a tizenhárom szeptet, sőt ha merész partmászó, megkockáztathatja Iborfiát is, de hiába kérdezi, hogy elérte-e már Göcsej virányait. Egy darabig előre mutogatnak, hogy a szomszéd faluban kezdődik, azután visszafelé: régen kijött belőle.

Göcsejt nem a mappán, nem a három folyó partjain kell keresni. Nem. Nem geográfiai fogalom az. Hogy merre van a Göcsej, azt az idevalósi ember tudja csak. Vagy talán az se tudja, csak a szívével érzi.

Amig itthon van, a göcseji ember nem nagyon szereti, ha a pátriáját emlegetik. Amint kitette innét a lábát, akkor lesz csak igazán göcseji. Ragaszkodik hozzá makaesul és elemlegeti száz-ezerszer. Mert az örökös és elszakíthatatlan szívbéli kapes. Göcsej nincs, csak göcseji ember van. Mert hiába vándorol a messzeségbe; hiába lesz belőle nagy és hatalmas, a szíve mélyén mégis csak göcseji marad, ámbátor azt sem tudja, hol végződik az a rengeteg terület, amelynek a neve Göcsej.

Az el-kivándoroltak, mikor visszatér, olyan jól esik a hűvös göcseji szél, a rétek zöld színe, a domboldalak zeg-zugos tája és olyan jól esik a fülnek, mikor ismerős hang üdvözlöi:

— Isten hozott, édes. Légy a mi vendégünk és ne vedd meg a mi szegénységünket.

Mert áldott hely ez, ahol minden van, — csak pénz, az nincs.

Ezelőtt tizenkét esztendővel egy kedves család Göcsej szívéből az ország szívébe költözött. Néhai való Sturm Gyuri bátyáknak, a főfő inzellérnek bánatos özvegye, négy pirinyó kis leánya, apró fiacskája. Megsíratták a kedves hajlékot, a bódogfai virányokat és szívükben magukkal vitték a Göcsej szeretetét.

Az egyik pirinyó kis lánynak azután szárnyai nőttek. Szép tündér lett belőle, akinek szárnyai csillognak a művészet napsugaraiban s olyan szép szava van, hogy megcsiklandozza vele az ember lelkét és akik hallgatják, a lusta, elfásult, mindennapi emberek röpülnek vele abba a bájos, színes, dalos világba, amelyben a tündérek élnek, vidámság és dal lakik.

Szentgyörgyi Lenke, az ország egyik legkedvesebb, legbájosabb szubretje, Göcsej leánya. El is neveztek göcseji primadonnának. Meg vagyunk győződve, hogy büszke a mellékneve, mert hát a göcseji ember, ha itthon nem is emlegeti, büszke erre a szegény pátriára.

A göcseji primadonna eljött hozzánk dalolni. Szeretettel jött, szeretettel fogadták. Családját minden ember ismerte, szerette; hire bajárta már Göcsej minden házát; minden második uri családdal rokonságban van. Hogyne jött volna szívesen; hogyne fogadtuk volna szeretettel.

Csütörtökön reggel érkezett. A vasutnál a fiatalság deputációja várta. Természetesen volt benne legalább két unokabácsi és néhány régi ismerős, akik szép göcseji virágokból való bokréta-t vívénnek.

Az egyik deputátusnak azonban zokon esett

valami. Az örök vidámság, a bájos göcseji primadonna édes, zengzetas nyelven beszélt, de nem olyan hamisítatlan tiszt magyar akcentussal, mint mi. Mert tudniük a göcseji ember el nem hiszi, hogy nem ő beszéli a legtisztább magyar nyelvet. Mert hát jába eszik kalánnye a sok tudománt, csak az van jól mondova, amit Varga-szegben és Egerszegben szónak kü. A régi szíep magyar szóóttul ieledez az ember.

— Efeledte a hazai szót; nem tud már a göcseji emberhő beszéni? kérdezte a lokálpatriota.

— Lén ne tünnek — felelt Szentgyörgyi Lenke — Nem lehet azt efelelnyi.

— És felderültek az areok. Megérdemli a melléknevet.

Hát még mikor a Tavaszban énekel! Hogyan tört ki a lelkesedés, hogyan sugtak, zúgtak a göcseji urak: Jaj de szép, jaj de gyönyörű! Ha minden göcseji Anna illen vóna, de nagy gyönyörűség vóna a falusi embernek gazdálkonnai.

Utolérhetetlenül kedves, bájos, aranyos volt Szentgyörgyi Lenke szerepében. Nem tudom én azt leírni, hogy mennyi gyönyörűséget okozott az én göcseji szívemnek ez a látomány. Kacag-nem kellett, mert Szentgyörgyi Lenke úgy akarta; sírhatnékom is volt a büszkeségtől és úgy éreztem, hogy abból a diésőségből, amit a göcseji primadonna aratott és aratni fog, minden göcseji embernek kidukál valami. Ettől az érzéstől azután kiert a lelkesedés tüze.

Két öreg utkaparó volt a karzaton. A jó főmérnök lányát akarták látni. Nem szóltak egy szót sem egész előadás alatt, csak egymásra pillángattak és méltóságtelesen ingatták a fejüket. Előadás után leültek egy kis föllitterre. Az egyikből akkor már mégis kifakadt a szó:

— Jaj de szépen tudja.

— Nem esuda. Idevalósi termés. Meg az apja okos ember vót, az anyja meg szép asszony. Bódogfai származás.

— Igaz — mondja erre a kritikus és megnyugodtak az itéletben: Nem esoda, hisz magától értetődik, mert hát idevalósi. És ez a két ember meg van arról győződve, hogy a göcseji emberben minden nagy tehetség benne szunnyadozik. Minden sikerül neki csak akarnia kell. Hátha még a Sturm György főmérnök urnak és az ő szép feleségének a lánya, meg bódogfai származás, akkor meg hát éppen nem esodálandó.

A »Drótostót«-ban lépett fel másodszor és »Scherry asszony«-ban utoljára.

Csupa gyönyörűség volt mind a kettőben.

Büszkék vagyunk rá és ha eltávozik, szemünk kísérik a diésőség utjain, mert a mi tündérünk, Göcsejből származott dalos madár ő. Művész hazája széles nagyvilág, de vissza-visszatér a lelke az ősi fészekbe. Szentgyörgyi Lenke szívében göcseji fog maradni, mert nem tud megszabadulni soha ennek a földnek az emlékeitől.

Mi pedig úgy érezzük, úgy tudjuk, hogy a színpad királynői között ő a legeslegelső, ami különben magától értetődik és nem esodálandó, mert ő a göcseji primadonna. Az egész világnak dalol, mégis csak a miénk.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A m. kir. államvasutak kezelésében levő Marosvásárhely—szászrégeni helyiérdekű vasút Szászrégen állomásától a tervezett Dész állomásig mintegy 26 km. hosszban készitendő vasutvonalon létesitendő munkákra és teljesitményekre a m. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlatok benyújtási határideje f. évi július hó 9-ike.

A részletes pályázati hirdetmény hivatali helyiségünkben megtekinthető.

II.

A soproni m. kir. államépítészeti hivatal a Kabold községnél levő 45. számú esáva-hid újból építésére hirdet pályázatot. A föld és beton, az utáthelyezési, a vas és faszekeret szállitási és elhelyezési előirányzati költsége 12.458 K 12 f.

Az ajánlatok benyújtási határideje június hó 30-ika.

A részletes hirdetmény hivatali helyiségünkben megtekinthető s míg a készlet engedi, meg is szereshető.

Sopron, 1904. évi június hó 11-én

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara.

Hivatalos-rovat.

I.

Közhirre teszem, miszerint az évi megyei utadó kivetési lajstrom az 1890. évi I. t. c. 10. bekezdésének rendelkezése szerint a városi adóhivatalnál 15 napon át, vagyis f. év június hó 12-től 20-ig bezárólag közszemlére kitétetett, a hol is a hivatalos órák alatt bárki által betekinthező.

II.

Közhirre teszem, miszerint az 1904. évi I. II. III. IV.-ik osztály kereseti, nyilvános számadára kötelezett vállalatok és egyletek, úgy a tőkekamat és életjáradék, valamint a ház-bér adó kivetési lajstromok az 1883. évi 44. t. c. vonatkozó §§-ai értelmében a városi adóhivatalnál 8 napon át, vagyis f. év június 16-tól 24-ig közszemlére kitétetett, a hol is a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

III.

Hajik István zalaegerszegi lakos ügyvéd és rétbirtokos panaszt emelt, hogy a Kaszaháza község és a vasuti töltés között fekvő ugynevezett fűzesi rétjén a vasuti töltés második átjárójához vezető közlekedésre alkalmas, jókarban levő dűlő ut dacára több párhuzamos gyalogutat tapostak. Miután ezen gyalogutakat a fentnevezett rétbirtokos engedélye nélkül keletkeztek: az 1894. évi XII. t. o. 42 §-a értelmében ezen gyalogutakat ezennel betiltom s aki ennek dacára ezeket használja, a hivatkozott t. c. 95. §-ának 9. pontja alapján 100 koronáig terjedhető büntetésre fog büntettetni.

Miről ezen véghatározat kiadásával Hajik István zalaegerszegi lakos rétbirtokost, Kaszaháza Neszele, Csúcs-Bozsok, Pozva, Zala-Szent-Iván, Petőhenye község előljáróságait közhírrététel végett értesitem azzal, hogy meg nem elégedés esetén az ellen a véghatározat vételétől számított 15 nap alatt alulírott polgármesternél szóval vagy írásban előterjesztendő fellebbezéssel élhetnek.

Zalaegerszegen, 1904. június 11-én Zalaegerszeg r. t. város tanácsa.

Várhidy Lajos
polgármester.

Hírek.

Mérnöki kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter Sándor Zsigmond kir. segédmérnököt kir. mérnöké nevezte ki.

Allandó gazdasági tudósító A m. kir. földmívelésügyi miniszter Lisztner Antal kiskörmői lakost vármegyénk zalaszentgróti járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A hodosáni állami elemi iskola új épületének megáldása. Június hó 11-én történt a hodosáni állami elemi iskola pompás új épületének megáldása, melyen jelen volt dr. Wlassics Gyula ó excellentiája is, aki a több mint két évtizeden át szűk, sötét és szétzóró bérhelyiségben elhelyezett iskola részére még minisztersége idejében rendelte el egy az oktatásügy és egészség követelményeinek megfelelő új épület emelését.

Az ünneplő közönség Perlak felől reggel tizkor érkezett a hodosáni határhoz, hol diadalív, banderium, tarackok durrogása és vidám zene fogadta az érkezőket.

Kisfaludy Gyula körjegyző üdvözlő szavai után az egész közönség a templomba vonult, hol Pecek György alesperes és egyházi tanfelügyelő ünnepi misét mondott, melyen a növények szép magyar egyházi énekeket zengedeztek.

Mise után az alesperes megáldotta a szép iskolaépületet s vallásos és hazafias vonatkozásokkal telt beszédet intézett a közönséghez.

Utána dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő, méltatta a nap jelentőségét szép és meghatározó beszédében, melyben feltűntette a hodosáni állami elemi iskola szerepét a muraközi oktatásügy szervezetében. Lelkesen mutatott Wlassics Gyula nemes elhatározására, hogy ezen fontos hivatással bíró muraközi iskolát külső kifejezésben is fejleszteni igyekezett.

A nép szeretetét és háláját híven visszatükröző, szívből fakadt ragaszkodás ismételt megnyilatkozása után Wlassics Gyula mondott nagyhatású beszédet, melyben az iskola nagy céljait fejte-

gette a hazaszeretet, vallásérköles, a családi élet tisztasága, fénye, a mások vagyona iránt való tisztelet s a magunk munkájának áldása kapcsán.

A magyar kultúra híj apolásáról, a felebaráti szeretetnek még most sem teljesen végrehajtott magasztos elvéről tett megkapó kijelentései s a tanítókhöz az iskola belső világáról intézett meghatározó intelmei után az egész közönség szünni nem akaró tüntetése mellett kíséretével együtt Csáktornyára utazott, hogy a Zrinyi Miklós emlékoszlop felavatásán, mint a magyar tudományos akadémia kiküldöttje, tartson emlékbeszédet.

Jelen volt még Csertán Károly alispán, dr. Böhm Szidney a hodosáni, dr. Tamás János a perlaki állami elemi iskolák gondnoksági elnökei, Mestrich plebános Draskoveczról, Sipos Károly, dr. Zakál Lajos, dr. Mesternich Perlakról és az egész vidéki intelligencia.

Dr Wlassics Gyula és Hertelendy Ferenc főispán Perlakon. Előkelő vendégei voltak Perlak községnek f. hó 10-én és 11-én. Hertelendy Ferenc főispán és dr. Wlassics Gyula országgyűlési képviselő látogatták meg Muraköznek ezt a derék községét.

Főispánunk 10-én reggel 10 órakor érkezett Alsódomboruról nagy kísérettel. A község elején diadal kapu alatt fogadták: Alsó-Muraköz papsága, az összes községek jegyzői kara és előljárósága, különböző testületek, az állami iskola tanulói zászlóik alatt. A község nevében Tóth Sándor közs. képviselő intézett hozzá üdvözlő beszédet. A község köszönetét és háláját fejezte ki a megtisztelő látogatásért és büszkeséggel hivatkozott arra, hogy Öméltóságát, mint a megye szülöttjét üdvözölheti Deák Ferenc vármegyéje élén; kéri, hogy az állása elfoglalásakor megnyilatkozzon ihletével s nemzeti idealizmusával Muraköz istápolja. A főispán meleg hangon köszönte meg a fogadtatást. Ezután a főispán a küldötteket fogadta.

Délután 1/2 órakor érkezett meg dr. Wlassics Gyula, a kerület képviselője. A községbe érkeztek Sipos Károly, a szabadelvű párt ügyvivő elnöke, üdvözölte tartalmas beszéddel.

D. u. 2 órakor 80 terítékű társasbéd volt, ahol természetesen a felköszöntőkben nem volt hiány.

D. u. 1/4 4 órakor dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő is megérkezett s az előkelő vendégek meglátogatták az állami elemi iskolát és áll. kisdévodát, ahol az összes tanulók zászlóik alatt a „Hymnus“ hangjai mellett fogadták őket. Két tanuló leányka üdvözlő beszéd kíséretében hatalmas rózsá esokrokat nyújtott át a magas vendégeknek, ezután a tanulók énekeltek, szavaltak. D. u. 5. óra után Wlassics Gyulánál tiszteltek a testületek.

11-én reggel 9 óra után főispánunk Csáktornyára, Wlassics Gyula pedig a hodosáni állami iskola felavatására utazott.

Nagykanizsa város képviselő testülete f. hó 10-én Vécsey Zsigmond polgármester elnöklésével rendkívüli gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy a csáktornyai Zrinyi ünnepélyen küldöttségileg képviselteti magát s koszorút helyez az oszlopra. A szegényügyről szóló szabályrendeletet elfogadták s jóváhagyás végett a vármegye törvényhatóságához felterjesztik. A köz-kórház alapszabályait a belügyminiszter rendeletének megfelelőleg módosították. A fogadó-, vendéglő-, kávéház és kávéház szabályrendelet ama módosítását, hogy a kávéházak számát négyről ötre felemelték, a miniszter jóváhagyta, amit a közgyűlés tudomásul vett. — Elfogadták a Deák Ferenc emlékére a város közönsége által létesített 5.000 K-ás alapítványról szóló alapító levelet. Az 1905. évi közmuaka összeírásához, valamint az esküdtek összeírására bizottságot küldöttek ki.

Pedagógusok értekezlete. A népiskolai törvényjavaslat tervezetéhez a lefolyt nagy politikai anketen kívül pedagógusok értekezletét is összehívta a vallás- és közoktatásügyi miniszter f. hó 17-re a tanítók házába. Vármegyénkben a kir. tanfelügyelőség ajánlatára Szalay Sándor nagykanizsai állami elemi iskolai igazgatót, a Zalamegyei Általános Tanító Testület elnökét, hívta meg a miniszter erre az értekezletre.

Kitüntetett tanító. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Honfi Lőrinc zrinyfalvai állami iskolai tanítót buzgalmának elismerésül száz korona jutalomban részesítette.

A Zalamegyei Gazdasági Egyesület f. hó 26-án d. e. 9 órakor Zalaegerszegen az egyesület háza

nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság ajánlatának tárgyalása az egyesülettel kötendő szerződés ügyében; 2., a megyében tartandó állatdíjazások helyeinek kijelölése.

A kereskedő tanonciskola évvári vizsgálata. A zalaegerszegi kereskedő tanonciskolában az évvári vizsgálatok f. hó 12-én tartottak. A kir. tanfelügyelőséget Körössy Sándor s. tanfelügyelő, az elsőfokú iparhatóságot Németh Elek főjegyző, a kereskedelmi- s iparkamarát Fischer László kultag, a felügyelő bizottságot Breisach Sámuel elnök képviselte. Ezeken kívül a kereskedő osztály számos tagja volt jelen.

A tanoncok bemutatták a kereskedelmi levelezés, könyvvitel, kereskedelmi számtan és irodai munkálatokból évközben készített írásbeli dolgozataikat, a melyekből jelen voltak örömmel győződhettek meg arról, hogy tanoncaink a kézügyességben, a kereskedelmi tudás gyakorlatában szakszerű oktatásban részesülnek és pontos iskolázás mellett megszerezhetik a gyakorlati ismereteknek azt a fokát, melyre a gyakorlati árukereskedelemben szükség van.

A szóbeli vizsgálat alatt a tanoncok mindegyike felelt. A feleletek okosak, értelmesek és szakszerűek voltak. A kereskedelmi számtanban, kereskedelmi földrajzban, könyvvitelben, váltó ismében és reál-oktatásban tanoncaink meglepő szép eredményt mutattak fel. A vizsgálat befejeztekor Körössy Sándor s. tanfelügyelő szép beszédében méltatta a tapasztalt eredményt, teljes elismeréssel adózott az ügybuzgó tanártestületnek és serkentette az ifjúságot a fokozott munkára, a kereskedelmi, gyakorlati tudományok szeretére és az iskolában kapott hazafias szellemnek az életben való terjesztésére. Fischer László kamarai kiküldött legteljesebb megelégedését nyilvánította a bemutatott siker felett. Breisach Sámuel felügyelő bizottsági elnök a kereskedő osztály elismerését fejezte ki a tanári testületnek azért a fáradságot nem ismerő munkáért, melyet kereskedő tanoncaink szellemi kíméltése és gyakorlati tudásuknak emelése céljából kifejtettek. Végezetül Fangler Ferenc III. osztályú tanuló mondott szép s jól átgondolt buszú beszédet, melyben az iskolát fentartó testületnek és a buzgó tanári karnak a tanítványok elévülhetlen háláját és ama biztosítást fejezte ki, hogy a távozó tanoncok örömmel és szeretettel fogják az iskolában tanultakat az életben kereskedelmünk javára felhasználni.

A kereskedelmi és társaskör 40 K, a kereskedő ifjak önképző egylete 10 K, a zalaegerszegi takarékpénztár r.-t. 20 K, dr. Graner Adolf és Rosenberg Zsigmondné urnó 2—2 K adományából 11 db érdekes szakkönyv vásároltatott szorgalmas és jóviseletű tanulók jutalmazására.

A felmutatott anyakönyvi adatokból jelen voltak arról győződtek meg, hogy egyes főnökök a tanonciskolákra vonatkozó törvényes rendelkezéseket nem tartják be. Vannak tanoncok, kik az év folyama alatt 30, 40, 50, 60 sőt több órát is mulasztottak. Érthetetlen előttünk az illető főnökök eljárása, annál is inkább, mert végtelen közönyükkel egyrészt a törvényes rendelkezések iránt táplált érzéketlenségüket, másrészt saját szellemi fogyatékosságukat igazolják. Művelt kereskedő örömmel fogja látni, hogy tanoncát oktatják, művelik és a szaktudás minimális követeléseivel ellátják; mert jól tudja azt, hogy az üzletben nyert szakképzés mértékét nagyon keveset ér akkor, amikor a szellemi kiképzés megfelelő mértékben nincs meg. Igazán eszadamba megy, hogy a tanárok annyi mulasztás mellett is ily meglepő eredményt tudtak felmutatni. Iparhatóságunk figyelmét ezuttal felhívjuk a mulasztásokra és nem kételkedünk benne, hogy erélyes ellenőrzéssel és utánjárással kötelezik azt a néhány főnököt tanoncaink pontos iskolázására.

A Zalamegyei Tejszövetkezetek Szövetsége f. é. június hó 25-én d. e. 1/2 11 órakor Zalaegerszegen a gazdasági egyesület helyiségében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Az alapszabályok tárgyalása. 2. A szövetség tisztikarának és igazgató választmányának megválasztása. 3. Folyó ügyek és indítványok.

A zalaegerszegi kerékpár egylet 1904. évi június hó 26-án délután 2 órakor dr. Jámor Márton ügyvédi irodájában közgyűlést tart, amelyre a tagok ez uton hivatnak meg. A közgyűlés tárgya: a feloszlás s az egylet vagyonának hova fordítása tárgyában való határozat hozatal.

Jutalmazás. A m. kir. földmivelségi miniszterium Farkas Péter városi esordást, a város tulajdonát képező tenyészibikák kitünő gondozásáért, tiz korona jutalomban részesítette.

Uj csillag. Rendkívüli kitüntetés érte városunk születettjét, Ritscher Ilonka kisasszonyt, Ritscher Gyula volt zalaegerszegi kereskedő leányát. Elvégezvén a bécsi színi akademiát, egyenesen a bécsi udvari színházhoz, a világhírű »K. K. Hofburgtheater«-hez szerződötték tragikának. Aki ismeri a bécsi udvari színház nagy igényeit és tudja, hogy a külföld — és talán különösen Bécs — előtt mily kevéssé talál szíves fogadtatásra a magyar művészet, az tisztában lehet Ritscher Ilonka kisasszony nem mindennapi tehetségével. A boldog szülők öröme annál nagyobb lehet, mert másik leányuk a bécsi conservatoriumnak nagytehetségű növendéke, kinek tanárai már is — mint zongoraművésznőnek — nagy és fényes jövőt jósolnak. — Szívvel gratulálunk mi is a művésznőnek, csak — idegen hajlékra találván — meg ne feledkezzék a magyar színművészetéről.

Gombamérgezés. Légrad községben Tóth Katalin 28 éves, Tóth Rozália 25 éves, Tóth János 24 éves, Tóth István 42 éves és Tóth Miklós 65 éves egyének mindnyájan egy család tagjai, gombamérgezés áldozatai lettek. A megtartott nyomozás adatai szerint a gombát az elhunyt Tóth István szedte és a szintén elhalt Tóth Katalin főzte meg. A közös háztartásban élő tagok közül az anya és egy nagykorú fia, kik szintén ettek a mérges gombából, bár szintén súlyos betegek voltak, de jelenleg már túl vannak a bajon.

Választás. A Dunántúli helyiérdekű vasutak részvénytársasága minap megtartott közgyűlésén Várhidy Lajos Zalaegerszeg r. t. város polgármesterét igazgatósági póttaggá választotta.

Agyonlőtt orvvadász. A bánokszentgyörgyi erdőgazdálkodásához tartozó kozári erdőben f. hó 12-én virradóra halva találták Molnár József Rila bánokszentgyörgyi jómódu földmives embert. Molnár pénteken reggel azzal indult el hazulról, hogy zöldbe megy. Három napig nem adott magáról életjelt, de ez családjának nem tűnt fel, mert gyakran előfordult, hogy Molnár egész heteket szentelt vadászati szenvedélyének. Pénteken éjjel is vadászni volt, de életével fizetett szenvedélyeért, mert eddig ismeretlen tettesek ez alkalommal agyonlőtték. Özvegycs és hat árvát hagyott hátra.

Agyoncsapta a villám. Folyó hó 8-án délután Paesa felett kisebbszerű vihar vonult keresztül. Közben a villám leütött s a kertjében kaszázó Gyura Csicsát agyoncsapta.

Hirdetmény. Ezennel közhírré tétetik, hogy a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóságnál a hivatalos órák f. évi június 20-tól kezdve augusztus 30-ig bezárólag hétköznapokon délelőtt 7-től délután 1-ig, vasár- és ünnepnapokon pedig délelőtt 9—11 óráig fognak tartatni.

Szerencse a szerencsétlenségben. Horváth József kőműves segéd, aki az építés alatt levő izr. templomnál van alkalmazásban, a múlt napok egyikén a templom belsejében levő alványok szétbontása közben mintegy 15 méter magasságból leesett és csudálatosan semmi baja sem történt.

A Déli-vasut Budapest—prágerhofi vonalán f. hó 15-től kezdve a 238. sz. gyorstehervonat Nagykanizsától Balatonszentgyörgyig II. és III. oszt. kocsiiban személyeket továbbít és ennek következtében Récsén, Komárvárosban és Zalaszentjakabon is meg fog állni. Ez a vonat Nagykanizsáról este 7 óra 6 percekor indul el és Balatonszentgyörgyre este 8 óra 44 percekor érkezik.

A szövetkezetekről felebbezés folytán érdekes határozatot hozott a kereskedelemügyi miniszter. Kimondta ugyanis, hogy a fogyasztási szövetkezetek kizárólagosan csak a szövetkezeti tagoknak adhatnak el. Idegen vevők kiszolgálása nem kihágásként bírálható el, hanem az illető szövetkezet feloszlását vonja maga után.

Erdészeti államvizsgát tartanak a f. év őszén Budapesten a földmivelségi miniszteriumban, a hová szabályszerűen felszerelt kérvények legkésőbb f. évi augusztus végéig benyújtandók.

Országos vásár áthelyezése. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy *Sümegen* a július hó 2-ára eső országos vásár ebben az

évben kivételesen július 4-én, a november 19-ére eső pedig november hó 21-én tartassék meg.

A szombathelyi m. kir. bábaképző intézetben az 1904/5. tanév téli magyar nyelvű tanfolyamára a beírások 1904. október 1—3-ig tartatnak. 1. A felvételhez szükséges 20—40 közötti életkort igazoló születési anyakönyvi kivonat; 2., férjzeteknél házassági anyakönyvi kivonat; 3., erkölcsi (községi) és 4., orvosi bizonyítvány; végül jártasság az írásban és olvasásban. A tanfolyamban 10 tanuló, ki magát arra kötelezi, hogy 5 éven át oly községben folytat szülészeti gyakorlatot, hol okleveles baba ninesen, 100—100 korona államszegélyben részesülhet. A kik ezt elnyerni óhajtják, az idézett okmányokon kívül szegénységi bizonyítvánnyal és az említett kötelezvényvel ellátott, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett bélyegmentes folyamodványukat legkésőbb 1904. augusztus 25-ig a szombathelyi m. kir. bábaképző intézet igazgató-tanárához küldjék be. A tanulók korlátolt számmal havi 20 koronáért az intézetben lakást és ellátást kapnak.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferenc József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan **Ferenc József keserűvizet.**

Mult hetivásár. A mult hetivásárra felhajtottak 300 darab sertést és eladtak belőlük 205 darabot. Szarvasmarhákból felhajtottak 159 darabot, eladtak pedig közülök 66 darabot.

Méniovak selejtezése. A m. kir. államkincstár tulajdonát képező ménies birtokon elhelyezett tenyészmének selejtezését rendelte el a kormány. Így Székesfehérváron július 12-én Bábólnán, július 14-én Paliban, július 18-án ejtik ezt meg. A kislejtezett, de tenyésztésre még használható méneket eladják.

Állatkivételünk csökkenése. A folyó év első négy hónapjában állatforgalmunk az összeállított statisztikai himutatók alapján a mult év hasonló időszakához képest határozott visszaesést mutat. A visszaesés annál inkább figyelemre méltó, mert a kivétel csökkenése évekig tartó folytonos emelkedés után most észlelhető első alkalommal. Folyó évben a január—áprilisi időszakban kivittünk 92614 db vágómarhát kb. 32 millió korona értékben, míg a mult év hasonló időszakában a kivétel 137860 db vágómarhát tüntet fel kb. 35 millió korona értékben. A forgalmi visszaesés tehát 45 ezer db vágómarha és kivétel értékesítésének kb. 3 millió korona.

Vetőmagvak ára *Mauthner* Ödön budapesti magkereskedő értesítése szerint Budapesten nyers áruért 50 kilogramonként: *vörös here* 52—58 K, *lucerna* 53—58 K, *muharmag* 7—7½ K, *cukorcikló* 9 K, *mustármag* 8 K, *pohánka* 9 K, *spergla* 12 K.

„Az Ujság” ajándéka. A „Mikszáth album” bő tartalmának egy kivonatát bárkinek megküldi kívánatra ingyen és bérmentve „Az Ujság” kiadóhivatala, VII. Kerepesi-ut 54. — mutatóba. Ez a kivonat eredeti nagyságban bár nyomdailag gyönyörű kiállítású, mégis csak halvány vázlatok annak a pazar fényvel kiállított vasos díszműnek, mely az illusztris szerző örökbeeső visszaemlékezéseinek kivül, foglaltatja művészi alkotások reprodukciójának és elsőrangú hazai művészek eredeti képeinek is, a mellyel „Az Ujság” az előfizetők ezreinek példátlan lelkesedését és szeretetét legalább részben iparkodott meghálálni. Ujság-ajándék még soha nem idézett elő a közönségnél olyan igaz elismerést és elragadtatást, mint „Az én kortársam” című Mikszáth Album. Erre vall az ezrekre menő s napról-napra a kiadóhivatalhoz érkező buzdító, dicséretes levél, de leginkább az az örömdetes tény, hogy „Az Ujság”-hoz szegődő, „Az Ujság” zászlaja alá csoportosuló új hívek részére már nem telt a Mikszáth Album első kiadásából és így kénytelen volt egy második kiadást rendezni, hogy a tömegesen érkező új előfizetőkkel szemben is leröghassa szeretetének és hálájának ezt az ajándékát. A Mikszáth Album második kiadása szolgáltatja nekünk a kedves alkalmat, hogy reatereljük olvasóink figyelmét a módjára, mellyel ezt az értékes díszművet „Az Ujság” előfizetése révén teljesen díjtalanul és könnyű szerrel megszerezheti. Főléleg megjegyeznünk, hogy a Mikszáth Album második kiadása akár tartalom, akár pazar kiállítás tekintetében teljesen azonos az első kiadással és

így minden új előfizetőnek, a ki félrevezéssel egyelőre „Az Ujság”-ra, vagy félrevezéssel akár negyedévenként, akár havonként fizet elő, módjában van az előfizetési összeg bevétele után azonnal megkapni ezt a gyönyörű ajándékot, mely ékessége a könyvszekrénynek, vagy aztalnak, a hova kerül és lelketgyönyörködtető olvasmánya annak, a ki végig lapozza. A „Mikszáth Album” könyvkereskedői forgalomba nem kerül és sehogy-másképp meg nem szerezhető, mint „Az Ujság” független politikai napilap előfizetése révén. Aki postautalvánnyal már most beküldi az előfizetést, július hó 1-től számítva, ha csak egy hónapra is, azzal a kötelezettséggel, hogy félévig járattai fogja „Az Ujság” politikai napilapot, annak már most az előfizetési összeg beérkezése után azonnal megindítja „Az Ujság” kiadóhivatala a lapot és megküldi „Az Ujság” ajándékát, a Mikszáth Album-ot. Miután így feleslegessé válik a mutatószám-kérés, a legelőszérűbb az előfizetési összeget július hó 1-től számítva postautalvánnyal már most beküldeni, hogy a lapot és az ajándékot azonnal megindíthassák. Nyáron az egész fűrdővad alatt az előfizetők kívánságára a lapot bárhova utána küldik, még akkor is, ha többször változtatják tartózkodási helyüket. „Az Ujság” független politikai napilap előfizetési ára: Egy hónapra 2 K 40 f, negyed évre 7 K, félre 14 K, egész évre 28 K. Megrendelési cím: „Az Ujság” kiadóhivatala Budapest, VII. Kerepesi-ut 54. sz.

Nyári vasúti menetrendünk május 1-től: *Zalaegerszegre* érkezik a) *Bobáról* 8 ó. 39 p. reggel, 5 ó. 45 p. délután, 9 ó. 47 p. este; b) *Csáktornyáról* 9 ó. 15 p. reggel, 8 ó. 24 p. este; *Zalaegerszegről* indul a) *Bobára* 5 ó. 54 p. reggel, 9 ó. 29 p. délelőtt, 4 ó. 12 p. délután; b) *Csáktornyára* 4 ó. 59 p. reggel, 5 ó. 50 p. délután. **Helyi közlekedés Zalaegerszeg és Szentiván között.** *Zalaegerszegről* indul *Szentivánra* 6 ó. 10 p. reggel, 11 ó. 54 p. délelőtt, 2 ó. 33 p. délután, 5 ó. 09 p. délután, 9 ó. 00 p. este. *Zalaegerszegre* érkezik *Szentivánról* 7 ó. 57 p. reggel, 2 ó. 01 p. délután, 4 ó. 48 p. délután, 7 ó. 52 p. percekor este. *Zalaszentivánról* indul *Nagykanizsra* felé: 6 ó. 47 p. reggel, 12 ó. 40 p. délután, 3 ó. 55 p. délután, 6 ó. 03 p. délután (vegyes vonat), 9 ó. 54 p. este (gyorsvonat), 2 ó. 21 p. éjjel. *Zalaszentivánról* indul *Szombathelyre* felé: 5 ó. 16 p. reggel (gyors vonat), 7 ó. 24 p. reggel, 1 ó. 29 p. délután (gyorsvonat), 3 ó. 13 p. délután, 7 ó. 20 p. este (vegyesvonat), 2 ó. 17 p. éjjel.

Egy jó karban levő

— **kerékpár** —
eladó.

Bővebbet Unger Antal nyomdájában.

Felvétel a m. kir. honvéd hadapródiskolába.

A honvéd nevelő- és képzőintézetek II. csoportját képező *pécsi* és *nagyvárad*i honvéd hadapródiskolák I. évfolyamába az 1904/5. tanév kezdetén (szeptember 21-én) 100—100 ifjút vesznek fel, akikért csak az *évi tandíj* fizetendő, amely a m. kir. honvédség, cs. és kir. közös hadsereg és hadtengerészet tényleges, nyugdíjas és rokkant állományának összes állománycsoportjaiba tartozó tisztek, ág. ev., gör. keleti és gör. kath. katonai lelkészek, katonai tisztviselők, katonai karnesterek, altisztek és rangosztályba nem sorolt katonai havidíjasok fiai részére évi 24 K, tartalékos és szolgálaton kívüli viszonyban levő tisztek, továbbá udvari és polgári tisztviselők és alkalmazottak, nem különben törvényhatósági tisztviselők fiai részére évi 160 K, minden egyéb állampolgár fiai részére pedig évi 300 K.

Felvételi feltételek: 1) a pályázó magyar állampolgársága a törvényhatóság vagy a járási tisztviselő által kiadott honossági bizonyítvánnyal igazolandó; 2) a pályázó testi alkalmatlansága a katonai nevelésre igazolandó valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományú orvos által kiállított szabályszerű orvosi bizonyítvánnyal; 3) a megkívánt előismeretek, vagyis valamely közép- vagy polgári iskola négy alsó osztályának legalább elégséges eredménnyel való elvégzése, ami igazolandó az elmúlt iskolai év végbizonyítványával és a folyó iskolai év félévi iskolai értesítőjével, továbbá legalább elégséges

eredménnyel letett felvételi vizsgálat; 4) a kifogástalan erkölcsi viselet igazolandó erkölcsi bizonyítvánnyal, ha a belépés nem közvetlenül valamely nyilvános iskolából történik; 5) a betöltött legkisebb és a túl nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az elért 14-ik és a túl nem haladott 16-ik életév, mely a felvételi év szeptember 1-re vonatkozik.

A kérvények benyújtása: közvetlenül a pécsi vagy a nagyváradi honvéd hadapródiskola parancsnokságánál történik július hó 10-ig.

Az első sorban kijelölt pályázókön kívül a betöltendő helyek arányához képest néhányat másodsorban jelelnék ki abból a célból, hogy az első helyeken kijelölt, de a felvételi vizsgálatot ki nem állott, vagy testileg alkalmatlannak talált pályázók helyett pótlólag felvételi vizsgálatra bocsáttassanak és ennek sikere esetén felvétessenek. Mivel azonban ezen második sorban kijelölt ifjaknak felvétele biztos kilátásba nem helyezhető, a szülők gondoskodjanak arról, hogy fiaik a felvételi vizsgálatra való be nem idéztetésük esetében a polgári tanintézetekben tanulmányaik folytathatása céljából kellő időben beirattassanak.

Azok a tanulók, akik a honvéd hadapródiskolákba leendő felvételért folyamodtak, a vallás-és közoktatásügyi miniszter rendelete szerint felvételük eldőlőig vagyis szeptember 20-ig felvételi- és tandíj fizetése nélkül látogathatják a rendelkezése és vezetése alatt álló középiskolákban, valamint polgári iskolákban az előadásokat.

Felvételi vizsgálatok. Minden pályázó közvetlenül az intézetbe való beérkezése után testi alkalmatlansága tekintetében megvizsgálattik s a testileg alkalmatlannak talált pályázókat hozzátartozóiknak azonnal visszaadják, míg a testileg alkalmasnak találtakat felvételi vizsgálat alá bocsátják, mely szeptember hó 16-20. napjain tartatik. A felvételi vizsgálat anyagára nézve az érdekelt szülők bővebb felvilágosítást nyerne a „Tájékoztató a m. kir. honvéd hadapródiskolákba való felvételre pályázók részére” — című füzetből, amely a pécsi és nagyváradi honvéd hadapródiskola parancsnokságánál levélbeli megkeresésre díjtalanul kapható.

Piaci árak a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonkin.

	minőség szerint	Kor. 161	Kor. 162
búza		16.—	—
rozs		11.60	—
árpa		11.—	—
zab		10.60	—
lóher		11.60	—
bükköny		—	—
tengeri		—	—
fehérbab		—	—
tarkabab		—	—
burgonya		—	—

Nyilt-tér. *)

Kérjen mindenki

saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávé

csak oly csomagokban, a melyek a Kneipp-páti vegyjét és a Kathreiner nevet viselik, és kérülje gondosan a siláuy utánzatok ellogadását.

10 11/16

*)E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Gyomorégés, kólíka, főfájás,
erős szívverés,
álmatlanság,
koronkénti hányás

a legtöbb esetben a megzavart gyomor és béltevékenység jelei, a melyek figyelmen kívül nem hagyhatók. Ennek helyreállítására a legalkalmasabb a rohítschi Tempel-forrás vize, melyet orvosok is ajánlanak. A rohítschi Styria-forrás vize erősebb és időszakonként iszák.

Főraktár Magyarországra Hoffmann Józsefnél van Budapesten, Báthory-u. 8.

Egy hozzánk érkezett levél
így hangzik:

Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Piesting.

Tisztelettel felkérem, sziveskedjék 2 csomag Wilhelm-féle antiartikus és antireumatikus vértisztító teát postautányt mellett küldeni. Többen, kik hozzám jönnek, szólnak, hogy részükre is gondoskodjam ily tea beszerzéséről. Köszönetet mondok önnek e csodaszerért, kívánom, hogy az Isten fizesse meg ezt önnek. Én tudom, hogy ez részemre a legjobb orvosság.

Ismételten köszönetet mondok e jó orvosságért, mert tudom, hogy e télen 3 hónapig feküdtem és az ön csodahatású teája engemet kigyógyított. Én szeretném, ha minden beteg ember ezen csodahatású teát bevinné.

Teljes tisztelettel Steiner Mátyás.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriakban.

1 csomag 2 K és a raktárból 1 posta küldemény 15 csomag 24 K bérmentve az osztrák magyar monarchia posta állomásaira.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.

Társszerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

4218/tkv. 1904. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Markó István végrehajthatónak k.-k. Simon Ferenc végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében 1180 K tőkekövetelés és járulékaiknak kielégítése végett a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a kustánszegi 56. sz. tjkvben + 249. hrsz. kiskorú Simon Ferenc tulajdonánál fölvevett ingatlanra 312 korona. ;

II.

a csonkahegyháti 220. sz. tjkvben felerészben Simon Kálmán, Simon Endre — felerészben kiskorú Simon Ferenc tulajdonánál felvevett + 569. hrsz. alatti ingatlanból kiskorú Simon Ferenc 1/2-ed részbeni jutalékára 49 K ;

III.

a pusztadericsi 82. sz. tjkvben + 208. hrsz. felerészben Koresmáros István és Óri Rozi — felerészben Simon Ferenc tulajdonánál felvevett ingatlanból kisk. Simon Ferenc felerészbeni jutalékára 286 K kikiáltási árban, ugy azonban, hogy a kustánszegi 56. sz. tjkvben + 249. hrsz. alatt felvevett ingatlanból, ennek kiskorú Simon Kálmán és Endrét illetett 1/3-ad részére Simon Kálmán javára bekebelezett holtiglani lakás és haszonélvezetből álló szorgalmi jog az árverés által nem érintetik, ha azonban ezen ingatlan az előző terhek fedezésére szükségesnek mutatkozó 3000 K el nem kelne, úgy erre nézve az árverés hatálytalan és az ingatlan a szorgalmi jog fentartása nélkül fog elárvereztetni, az árverés elrendeltetik, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi július hó 19. és 20-ik

napján megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 31 K 20 f, 4 K 90 f, 28 K 60 f-t készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 48. §-a a. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zalaegerszeg, 1904. évi június hó 4.

Rutich, kir. tszéki bíró.

Eladó kocsi.

Egy jó karban levő nyitott, a kor igényeinek megfelelő kocsi eladó.

Megtekinthető TAKÁCS ANTAL kocsi gyártónál Ujváros-utcában.

ÁCS IMRE

épület- és műlakatos
ZALAEGRSZEGEN.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy néhai Horváth Ferencnek a Fürdő-utca 2. sz. a. elhelyezett

lakatos üzletét és takaréktűzhely raktárát átvettem.

Bizva úgy az épület, valamint a műlakatosság terén szerzett tapasztalatomban, hogy a nagyérdemű közönség minden kívánalmának megfelelni képes leszek,

szives pártfogást kérve vagyok

kitünő tisztelettel

ÁCS IMRE.

2401/P. 1904. szám.

Hirdetmény.

A zalaegerszegi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi vásártér kibővítése végett kisajátított a zalaegerszegi 2538. sz. telekjegyzőkönyvben 2356/a. hrsz. a. Guttman János és neje Steiner Zsófia nevének álló 802 négyszögöl, a 2988. sz. telekjegyzőkönyvben 2356/b. hrsz. a. Faragó Béla nevének álló 153. négyszögöl, az 1395. sz. tjkvben 2365. hrsz. a. Kovács György és Kovács Rozália Biba Károlyné nevének álló 499 négyszögöl, a 2960. sz. tjkvben 2366. hrsz. a. Hóbor Jánosné nevének álló 473 négyszögöl, az 1550. sz. tjkvben 2367. hrsz. a. Miszori Ignác nevének álló 454. négyszögöl, a 2277. sz. tjkvben 2368/b. hrsz. alatt dr. Zarka Zsigmond és neje Dervaries Malvin nevének álló 652 négyszögöl, a 2345. s. tjkvben 2368/a. hrsz. a. dr. Zarka Zsigmond és Zarka Julia nevének álló 653 négyszögöl, a 728. sz. tjkvben 2369. hrsz. a. Jakab Karolin férj. Kozáry Lajosné nevének álló 1330 négyszögöl, az 1917. sz. tjkvben 2370. hrsz. alatt kiskorú Vöczköndy István és Imre nevének álló 1351. négyszögöl, a 2165. sz. tjkvben 2371. hrsz. a. Kovács Anna Miszori Ignác nevének álló 610 négyszögöl, a 2100. sz. tjkvben 2372. hrsz. a. Hermann László nevének álló 239 négyszögöl, az 1848. sz. tjkvben 2373. hrsz. a. Hermann László és neje Németh Julianna nevének álló 408. négyszögöl, az 1917. sz. tjkvben 2374. hrsz. a. kiskorú Vöczköndy István és Imre nevének álló 1158 négyszögöl, a 2772. sz. tjkvben 2375. hrsz. a. Rigó Erzsébet férj. Németh Ignác nevének álló 505. négyszögöl, a 188. sz. tjkvben 2356., 2377.,

2378., 2380. hrsz. a. Zalaegerszeg város nevében álló 5 hold 201 négyszögöl, az 1258. sz. tjkvben 2381. hrsz. a. dr. Fürst János, dr. Fürst Béla, Fürst Hedvig Lackenbach Ferencé és Fürst Rozália Politzer Ignácé nevében álló 774 négyszögöl, a 2063. sz. tjkvben 2382/b. hrsz. a. Óri Pál kiskoru nevében álló 360 négyszögöl, a 793. sz. tjkvben 2382/a. hrsz. a. Óri Pál kiskoru nevében álló 359 négyszögöl, a 3186. sz. tjkvben 2383. hrsz. a. Óri Pál kiskoru nevében álló 429 négyszögöl és a 2549. sz. tjkvben 2384/a. hrsz. a. Varga György és neje Hegyi Katalin nevében álló 1401. négyszögöl területre nézve az 1881. évi XXI. t.-cikk 46. §-a értelmében a kártalanítási eljárást megindítván, a tárgyalásra határidőül 1904. évi július hó 1 napjának délelőtt 9 óráját Szirmay Béla kir. törvényszéki bíró hivatalos helyiségébe kitűzte, mikorra a kisajátított Zalaegerszeg rendezett tanácsu város közönségét a polgármester által, továbbá a kisajátítási összeírásban foglalt tulajdonosokat, úgy a többi összes telekkönyvi érdekeltet, valamint a távollevők és ismeretlen tartózkodásuk részére ügygondnokul kirendelt dr. Jámbor Márton zalaegerszegi ügyvédet megidézte.

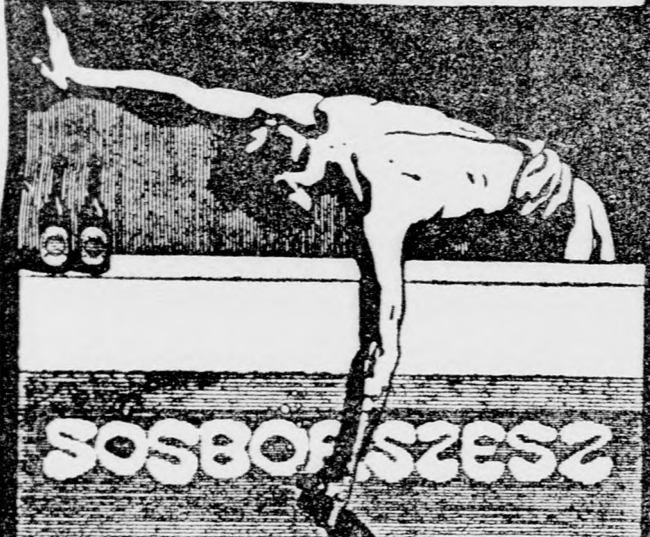
Felhívja a törvényszék az ismert és ismeretlen érdekeltet, hogy a tárgyaláson annyival is inkább megjelenjenek, mert elmaradásuk a kártalanítás tárgyában a határozat hozatalát nem gátolja és hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

Zalaegerszeg, 1904. május hó 29.

Sztaniszlavszky Adolf
elnök.

Galló István
t. jegyző.

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

SOSBOR SZESZ

**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVÉ VAN!**

411/v. 1904. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíróóság 1904. V. II. 191. számú végzése által Löwinger József szombathelyi lakos végrehajtató javára Buchwald Zsigmond szentkozmadombjai lakos ellen 60 K tőke, ennek 1901. évi január hó 26-tól járó 5% kamatja, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt, 638 K-ra becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis Szentkozmadombján leendő eszközlésére 1904. évi július hó 7-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beesáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított felételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1904. május hó 11 én.

Nagy Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Kiadó lakás.

A Körmendi-utcában

— Ritscher-féle házban —

ujjonan átalakított egy emeleti 4 szobás és egy földszinti 3 szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel együtt azonnal

kiadó.

Bővebbet a háznál.

Kifőzés.

Jó házi koszt kapható egy családnál. Urak részére jutányos abonoment. Családok részére ebéd és vacsora kihordásra jutányos árért. Cim Unger Antal nyomdájában.

BÉRBEADÓ LAKÁS.

Az uri-utca 6. számú házban 4 szoba, 2 konyha, 2 kamra, az egész ház padlása, pince, udvar és kert 1904. augusztus hó 1-től, esetleg azonnal is bérebe adó.

Megjegyzendő, hogy ezen ház nagyon kedvező feltételek mellett eladó, úgy szinte eladó a Wlassics utca 8. sz. és a Deák-téren levő 7. számú ház.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

KUMMER GYULA
kávész Zala-utcában.

Bécsi tisztító-intézet

Bécs, II/6. — Telefon 19.294 sz.

Kaisermühlendamm 89/91.

I. osztály.

Vegyteni tisztító-intézet férfi-, női- és gyermek-ruhák számára.

II. osztály.

Ruhák festése (szétbontva vagy szétbontás nélkül).

III. osztály.

Szőnyegek, butorok és szoba díszítékek tisztogatása.

IV. osztály.

Gőzmosás.

V. osztály.

Finom tisztítás.

VI. osztály.

Függönyök s csipkék mosása és festése.

Kisebb javítások ingyen, nagyobbak mérsékelt áron teljesítenek.

Legközelebbi felvételi hely Zalaegerszegen Weiser és Pollák kereskedésében.

VII. osztály.

Diszítési osztály.

VIII. osztály.

Kesztyűk, bálipap, finom bőrányagok tisztítása és festése.

IX. osztály.

Mindenemű ékszerollak tisztítása és festése.

X. osztály.

Impregnáló intézet mindenemű vízhatlan és tűzálló anyagok számára.

Uj pék üzlet.

Értesítem a t. közönséget, hogy a Körmendi-utcában, a Nagy Károly-féle házban

pék üzletet

nyitottam. Minden igyekezettel azon leszek, hogy a vevő közönség igényeit, úgy a sütemények jóságára mint árára nézve teljesen kielégítsem.

A tisztelt közönség szives pártfogását kéri

NAGY IMRE.

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy azt eredeti csomagolásban az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizsgáltassa.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől. Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készül.

Egy üveg ára 5 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér. Kapható gyógyszertárakban és minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminiszteriumtól jóváhagyott élelmezési és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

Tüzifa eladás.

Jó minőségű, száraz két éves cser

hasábfát

erdei ölenkint 22 koronáért Zalaegerszegre házhoz szállít

Tökéssy Ernő

földhírtokos, Besenyő.

Fernolendit

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Glanzcrème világos cipők számára legszébb fényt adnak és megtartják a színt állandóan. Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők Lyosin alkalmazásával egész új szintet kapnak.

Alapítattott 1812.-ben. Gyárraktár Budapesten, V. Lipót-körut 24. A levelek Bécsbe III./i. intézendők. A mosáshoz Brunnen-szappan veendő.

Oicsóság! Leikismerettség!

Saját érdekében hírdessen kizárólag

LEOPOLD GYULÁ

hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 54.

Szakavatottsági Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvizusodákkal, kő- és kádfürdővel.

200 kényelmes lakoszobával.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

KÖSZVÉNY ÉS CSÜZ ELLEN LEGSIKERESEBB
a KRIEGNER-féle

REPARATOR

1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSÉ!
• ELŐZÉKENYSÉGI!

SZERENŐS-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

a magy. kir. szab. osztályosorsósíték felfelárulási helye.

110.000 sorsjegy, 65.000 nyer. — Nyeremények összege 14.450.000 korona.

A Kisbirtokosok
Országos Földhitelintézete

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses záloglevél-kölcsönöket, melyek után

Teljes törlesztésként:		2% levonással:	
50 Arva a tőke évi 5.40%-a	40	50 Arva a tőke évi 5.20%-a	40
40	30	40	30
30	20	30	20
20	10	20	10

Készletből jár adókat a törlesztéssel együtt.

Eövebb felvitágotást az intézet díjmentesen ad.

HÓTEL PARIS SZÁJLODA

SZÁJLODA: SIMON PÁL.

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 25. SZ.

100 szoba 2-20 K-tól fejebb kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fűdők, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a házban. Villamos vasuti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON

IRÓGÉP

ÚJ MODELLEJE

megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGONSKINÉ

BUDAPEST

ANDRÁSSY-ÚT 12.

Ön nagyon idősnek látszik!

Fesse haját a **CZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL

Vidékiek kedvence találkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú éttermei

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Künnö magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerése.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely azonnal eltávolít minden szepít, májfoltot, pattanást, mitesszert stb. és az arcnak edeséget, hűsítést kölcsönöz. Hőnyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, puder 2.- K.

Postai szétküldés naponta.

Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógyszerháza: Budapest — Erzsébetfalva.

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legsikeresebb gyógy mód: asthma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrbaj, szélhűdés, elmezavar stb. ellen.

Megalapítója és egyedüli képviselője:

D. KOVÁCS J. fővárosi orvos.

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 18. SZ. L. EM.

Versenyező

kiváló olcsó árak!

Elsőrangú angol és francia női ruha-kele-különlegességek áruháza

LEON és OLAI

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Mintákat az ország minden részébe ingyen és bérmentve küldenek

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST

V., Lipót-körút 7.

Benzin- és petrolin-motorok

BÉCS

Dresdnerstrasse 79-85.

Benzin- és petrolin-lokomobilok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.

Ezerjegy berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Készletű fizetési feltételek.

Pénzt, sok pénzt,

háromkint 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 473 jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstr.

Egy jó házból való fiu

tanoncul felvétetik

Unger Antal könyvnyomdájába.

„MAYER” gépgyár

vas- és fémöntöde részvénytársaság **SZOMBATHELY.**

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű **Benzin- és szivó-gázmotorokat** 2-50 lóerőig

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!

Malomépítéset: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű csavaros és szabadalmazott víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselője.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Mindenféle

tégla

ugy mint: faltégla, lyukas és tömör sajtoló faltégla, igen alkalmas nyers építkezésekhez, továbbá hódfarku és hornyolt tetőcserep, valamint orr-, kövezet-, kútcsatorna-, párkány- és jászoltégla, úgy alagsó is a legjobb minőségben bármely állomásra szállítva kapható az alatt nevezett téglagyárban.

Árjegyzékkel és mintával szívesen szolgál

● **Uradalmi Göztéglagyár** ●
Sárvár.

Egy jó házból való fiu

tanoncul felvétetik

Unger Antal könyvnyomdájába.

„MAYER” gépgyár

vas- és fémöntöde részvénytársaság **SZOMBATHELY.**

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű **Benzin- és szivó-gázmotorokat** 2-50 lóerőig

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!

Malomépítéset: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű csavaros és szabadalmazott víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselője.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

A „Kávé király“-hoz

A ki nagyon jó zamatu s illatu kávét kedvel, az csakis „**Király kávé**“ vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamatu s illatu azonnal elillan, valamint minden íz s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz	..	4 K 80 f
2 „	»	9 K — f
4 „	»	17 K 20 f

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 posta-csomag	5 kgr. legf.	Cuba	K 13-50
1 „	5 „	Ceylon	12—
1 „	5 „	Jamaica	11-20

BIRÓ és TÁRSA

a „Kávé király“-hoz.

Budapest, VI. Teréz-körut 2/a—b.

A „Kávé király“-hoz

Jónak, a jobb az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruhaneműek mosására, a Schicht által ujonnan feltalált

mosókivonatot,

„Asszonydicséret“

védjeggyel, a ruha beáztatására.

Előnyök:

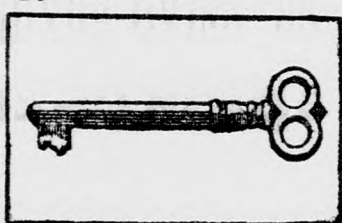
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkent.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztábbá, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alatt jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadóéaga folytan olcsóbb, minden más mosásmódnál.

Nélkülözhetetlené válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

— Mindenütt kapható. —

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jeggyel

legjobb, legkiadósaabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrészektől mentes.

..... Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

VIZGYÓGYINTÉZET

és Szanatorium

KÓSZEGEN, (Vasmegye) vasutállomás. Egész éven át nyitva, betegek és üdülők számára. Gyönyörű fenyves, park és sétahelyek. Legszebb gyógyeredmények. Igen olcsó ár. Prospektus bérmentve. Tulajdonos és igazgató orvos dr. Dreiszker József.

D. Horváth Győző

vas- és fűszerkereskedése az „Arany kasza“-hoz ZALAEGERSZEG.

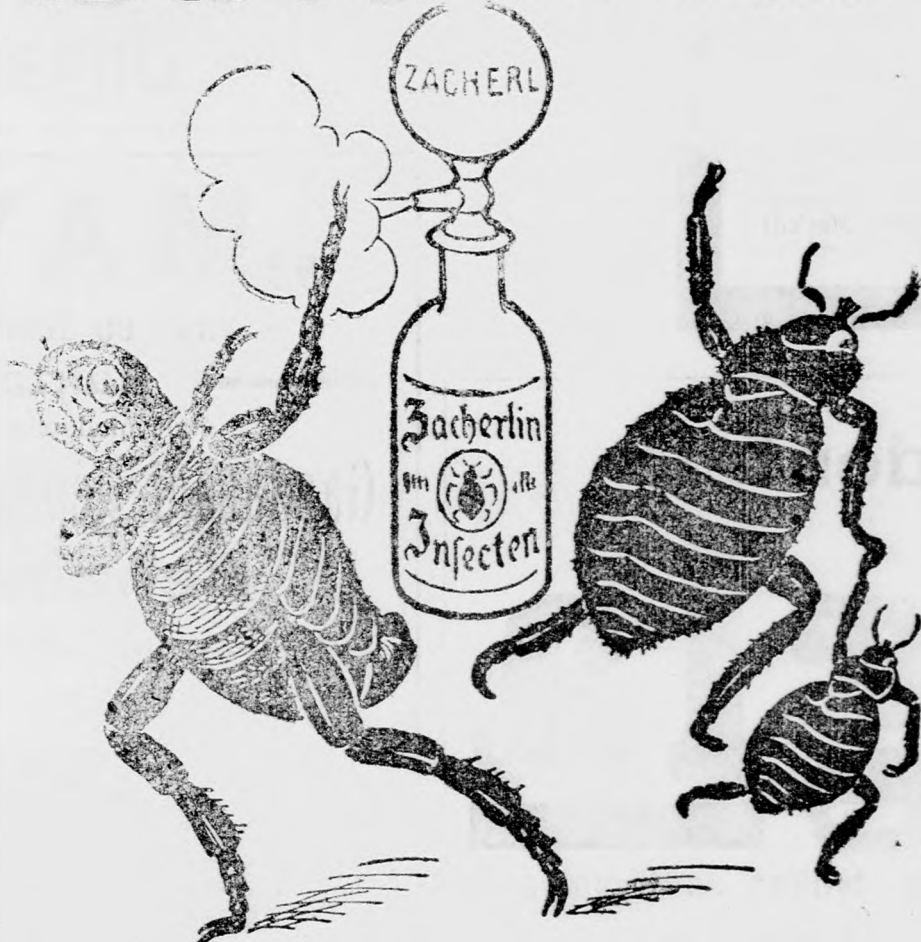

Ajánlja rendezett raktárát:

rudvasak, ekerészek, láncok, konyhaedények, rezárók, épület- és butorvasalások, forgópisztolyok, töltények, serétek. Kitűnő teák, rumok, budapesti lisztek, olaj- és porfestékek, olajak. Kencék, padlófénymazak, legjobb porosz kovácsszén, mindennemű építkezési cikkek: cement, aszfalt, elszigetelő- és fedőlemezek. Berakó és kész takaréktűzhelyek, kályhák, szerzőszámok, gazdasági-, konyha- és háztartási-, fűszer-, gyarmat-, festék- és magáruk-ból. A Fonciére pesti biztosító intézet kerületi ügynöksége.

Zacherlin

Nagyszerűen hat, mint utólríthetlen rovarölő. Valódi csak palackokban.

Kapható Zalaeegerszegen:

Hulinszky Adolfnál,
Kasztner Sándornál,
Gyarmati Vilmosnál,
Ján Ferencnél,
Fangler Mihálynál,
Kosztelitz Miksánál,
Reich Samunál,
Kömlos Miksánál,

Bellatincezon:

Weisz Bélánál.

Jánosházán:

Federer Jenőnél,
Kohn Jakabnál,
Spitzer Sámuel utódánál,
Singer Sándornál.

Letenyén:

Eppinger Ignácánál,
Weisz Heinrichnél.

Pacsán:

Schleffer M. nél,
Pacsán és Vidéki Fogyasztási és Értékesítő szövetkezetnél.